

Na temelju članka 15. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 147/14, 123/17 i 118/18), točke 2.3.3. Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021.-2027. Verzija 2.1 (KLASA: 910-08/21-07/1; URBROJ: 538-06-3-1-1/280-23-30) od 19. rujna 2023. i članka 19. točke 2. Statuta Grada Osijeka (Službeni glasnik Grada Osijeka br. 6/01, 3/03, 1A/05, 8/05, 2/09, 9/09, 13/09, 9/13, 12/17, 2/18, 2/20, 3/20, 4/21 i 5/21-pročišćeni tekst) Gradsko vijeće Grada Osijeka na 21. sjednici održanoj 27. veljače 2024., donijelo je

ODLUKU

o donošenju Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027.

Članak 1.

Gradsko vijeće Grada Osijeka donosi Strategiju razvoja urbane aglomeracije Osijek do 2027.

Članak 2.

Strategija iz članka 1. ove odluke sastavni je dio ove odluke i objavit će se u Službenom glasniku Grada Osijeka i na službenim stranicama Grada Osijeka.

Članak 3.

Ova odluka stupa na snagu prvoga dana nakon dana objave u Službenom glasniku Grada Osijeka.

KLASA: 900-03/21-01/2
URBROJ: 2158-1-01-24-56
Osijek, 27. veljače 2024.

PREDSJEDNIK
GRADSKOGA VIJEĆA
prof. dr. sc. Tihomir Florijančić, v. r.

Strategija razvoja
Urbane aglomeracije Osijek
do 2027. godine

IMPRESSUM

Strategija razvoja urbane aglomeracije Osijek do 2027. Godine

Naručitelj:

Grad Osijek

Izrađivač:

Apsolon strategija d.o.o.

2023.

**Financira
Europska unija**

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Zemljopisno područje koje obuhvaća SRUA	7
3. Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi SRUA-a	9
4. Srednjoročna vizija razvoja	13
5. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala	15
5.1. Društvo	15
5.1.1. Odgoj i obrazovanje	16
5.1.2. Kultura	18
5.1.3. Sport	18
5.1.4. Zdravstvo i socijalna skrb	18
5.2. Gospodarstvo	19
5.2.1. Industrija	20
5.2.2. Turizam	20
5.2.3. Poljoprivreda	21
5.2.4. Poduzetnička infrastruktura	22
5.3. Urbano okružje	23
5.3.1. Kakvoća urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima	24
5.3.2. Energija	25
5.3.3. Infrastruktura za internetsku povezanost	26
5.3.4. Urbani prijevoz	26
6. Opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala, uključujući ispunjavanje kriterija u svezi sa strateškom relevantnošću projekata	28
6.1. Doprinos ITU mehanizma provedbi SRUA-a	29
6.2. Osiguranje strateške relevantnosti kroz ITU mehanizam	38
6.3. Opis sustava provedbe ITU mehanizma	39
7. Usklađenost s EU strateškim dokumentima, Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama, planovima razvoja županija te dokumentima prostornog uređenja	41
8. Opis prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju	46
9. Popis posebnih ciljeva i ključnih pokazatelja ishoda	52
10. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja	61
11. Indikativni financijski plan	77
12. Okvir za praćenje i vrednovanje	80
13. Prilozi	82

1. Uvod

Osijek, četvrti po veličini grad u Republici Hrvatskoj, predstavlja industrijsko, upravno, akademsko, sudsko, kulturno i sportsko središte Osječko-baranjske županije, a njegov utjecaj na razvoj regije širi se i izvan županijskih granica. S obzirom na važnost koju ima za regiju, Osijek se trenutno nalazi u važnoj točki razvoja, odnosno doživljava svojevrsnu preobrazbu iz tradicionalnog upravljanja temeljenog na starim industrijama i ustaljenom razvoju u moderan, agilan grad koji svoj razvoj temelji na inovativnim tehnologijama i otvorenoj, sudioničkoj suradnji s građanima.

Grad Osijek nositelj je izrade nove Strategije razvoja urbane aglomeracije (SRUA) koja predstavlja jedan od ključnih dokumenata za nadolazeće višegodišnje razdoblje, temeljen na jasnim raščlambenim podlogama i širokom konzultativnom procesu. U tom kontekstu, Grad je u suradnji s vanjskim stručnjacima, osmislio proces izrade strategije, sukladno smjernicama ministarstva nadležnog za izradu strategija urbanih aglomeracija i financiranja integriranih teritorijalnih ulaganja. Važno je naglasiti da je proces izrade ove Strategije nastavak strateškog pristupa razvoju urbanog okružja Osijeka koji je uključio svih devet jedinica lokalne samouprave kao ključne dionike razvoja. Osim njih, Grad je u proces planiranja aktivno uključio sve gospodarski, institucionalno i društveno relevantne dionike kao i najširu javnost, osobito se usmjeravajući na uključivanje mladih, gospodarstvenika i znanstvene zajednice te na koncept stvaranja pametne urbane sredine (eng. *Smart city*). Usto se planiraju i aktivnosti u svezi s novim ekološkim, gospodarskim i kulturnim projektom - *Novi europski Bauhaus*.

Postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja na području UA Osijek

Unutar Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027. definiran je postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja čije je poštivanje preduvjet za korištenje sredstava predviđenih Integriranim teritorijalnim programom (ITP). Postupak se sastoji od pet ključnih aktivnosti:

1. Definiranje obuhvata i uspostava urbanih područja.
2. Uspostava institucionalnog okvira za izradu i provedbu SRUA.
3. Izrada i donošenje SRUA.
4. Izvještavanje o provedbi SRUA.
5. Vrednovanje SRUA.

Prve tri aktivnosti osnovni su preduvjet za prijavu UA Osijek za korištenje sredstava predviđenih razvoju urbanih područja. Četvrta aktivnost slijedi tijekom i nakon provedbe SRUA Osijek, dok se posljednja provodi tijekom izrade SRUA Osijek, tijekom provedbe i nakon provedbe SRUA Osijek. Posljednja aktivnost potanje je opisana u poglavlju 12. *Okvir za praćenje i vrednovanje*.

Sukladno opisanim aktivnostima, postupak strateškog planiranja održivog urbanog razvoja na području UA Osijek odvijao se ovako:

- 11. listopada 2021. Gradsko vijeće Grada Osijeka donosi Odluku o Konačnom prijedlogu obuhvata Urbane aglomeracije Osijek¹ koja broji 10 jedinica lokalne samouprave. (Grad Osijek – središte UA Osijek i općine: Antunovac, Bilje, Bizovac, Čepin, Erdut, Ernestinovo, Petrijevci, Vladislavci i Vuka). (*Službeni glasnik Grada Osijeka* 19/21).
- 15. studenog 2021. ministrica regionalnog razvoja i fondova Europske unije donijela je Odluku o ustrojavanju Urbane aglomeracije Osijek za financijsko razdoblje 2021. - 2027. u koje ulazi 10 jedinica lokalne samouprave: Grad Osijek te općine Antunovac, Bilje, Bizovac, Čepin, Erdut, Ernestinovo, Petrijevci, Vladislavci i Vuka. (KLASA: 910-08/21-07/6, URBROJ: 538-06-3-1-1/382-21-7).
- 17. studenog 2021. gradonačelnik donosi Rješenje o sklapanju Sporazuma o suradnji i provedbi Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek za financijsko razdoblje 2021. - 2027.² Sve JLS UA Osijek potpisuju Sporazum 22. studenog. (*Službeni glasnik Grada Osijeka* 21/21).
- 17. studenog 2021. gradonačelnik donosi Odluku o osnivanju Koordinacijskog vijeća Urbane aglomeracije Osijek³. Konstituirajuća sjednica Koordinacijskog vijeća Urbane aglomeracije Osijek održava se 22. studenog i izabire predsjednika Ivana Radića, gradonačelnika Grada Osijeka i zamjenika Davora Tubanjskog, načelnika Općine Antunovac.
- 29. studenog 2021. Gradsko vijeće Grada Osijeka donosi Odluku o pokretanju izrade Strategije razvoja urbane aglomeracije Osijek do 2027.⁴ (*Službeni glasnik Grada Osijeka* 22/21).
- 14. siječnja 2022. gradonačelnik Grada Osijeka donosi Odluku o osnivanju Partnerskog vijeća za Urbanu aglomeraciju Osijek⁵ i imenovanju članova (*Službeni glasnik Grada Osijeka* 1/22, 25/22.), a 28. veljače 2022. održava se 1. konstituirajuća sjednica Partnerskog vijeća Urbane aglomeracije Osijek od 25 članova, gdje je izabran predsjednik Dragan Vulin, zamjenik gradonačelnika Grada Osijeka i zamjenica predsjednika Gabrijela Čurković, pročelnica Upravnog odjela za investicije i razvojne projekte Osječko-baranjske županije.
- 22. ožujka 2022. donesena je Odluka o pokretanju postupka izrade provedbenih akata Strategije razvoja urbane aglomeracije Osijek do 2027.⁶ (Akcijski plan Strategije razvoja

¹ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/679-konacni%20urbana%20aglomeracija.pdf>

² <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/833-Sporazum-Strat%20razv%20Urbane%20aglomerac%202021-2027.pdf>

³ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/801-Koordinacijsko%20vijece-Urb%20aglomeracija.pdf>

⁴ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/865-urbana%20aglomeracija.pdf>

⁵ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/02-Partnersko%20vijece.pdf>,

<https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/04-Partnersko%20vijece-Urbana%20aglomeracija.pdf>

<https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/962-Partners%20vijece%20Urban%20aglomeracija.pdf>

⁶ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/176-pokretanje%20provedbenih%20akata%20strategije%20urbane%20aglomeracije.pdf>

urbane aglomeracije Osijek, Komunikacijska strategija i Komunikacijski akcijski plan) (Službeni glasnik Grada Osijeka 4/22).

- 21. travnja 2022. Potpisan je Ugovor o izradi Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027.⁷ s tvrtkom Apsolon strategija d.o.o. (KLASA: 406-01/21-01/4, URBROJ: 2158-1-09-00/03-22-21).
- 18. svibnja 2022. gradonačelnik Grada Osijeka donosi Rješenje o sklapanju Ugovora o izradi prethodnog vrednovanja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027.⁸ (Službeni glasnik Grada Osijeka 6/22), a 14. srpnja 2022. potpisan je Ugovor o pružanju usluge prethodnog vrednovanja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. (KLASA: 972-01/22-01/2, URBROJ: 2158-1-08-02/04-22-10).
- Odluka gradonačelnika o pokretanju postupka vrednovanja s planom vrednovanja⁹ (Službeni glasnik Grada Osijeka 14/22).
- Odluka gradonačelnika o osnivanju i imenovanju članova Upravljačke skupine za provedbu vrednovanja¹⁰ (Službeni glasnik Grada Osijeka 14/22).
- 29. studenog 2022. Gradsko vijeće Grada Osijeka donosi Komunikacijsku strategiju i Komunikacijski akcijski plan Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027.¹¹ (Službeni glasnik Grada Osijeka 24/22).
- 29. studenog 2022. dobiveno je mišljenje nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u županiji o potrebi provedbe postupka ocjene, odnosno strateške procjene utjecaja na okoliš kojom je utvrđeno da je nije potrebno provoditi (KLASA: 351-04/22-02/54, URBROJ: 2158-16/33-22-2).
- 16. svibnja 2023. ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije donio je Odluku kojom se utvrđuje urbano područje Osijek kao područje u kojem će se provoditi ITU mehanizam u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju 2021. - 2027. (KLASA: 911-01/22-08/3, URBROJ: 538-06-3-1-1/192-23-88).

Metodologija izrade i uključenost ključnih dionika u proces izrade SRUA-e

Metodološki, Grad je u suradnji s vanjskim stručnjacima proveo cjelokupni proces definiran Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu Strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., verzija 2.0. Kao što je njima definirano: „...strategija mora biti utemeljena na detaljnoj analizi stanja baziranoj na opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima,

⁷ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/323-Strategija%20razv%20urb%20aglomeracije-preth%20vrednovanje.pdf>

⁸ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/323-Strategija%20razv%20urb%20aglomeracije-preth%20vrednovanje.pdf>

⁹ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/555-urbana%20aglomeracija.pdf>

¹⁰ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/593-tenis%20teren%20OS%20Grigor%20Vitez.pdf>

¹¹ <https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/pdf/926-komunikacijska%20strategija.pdf>

koji ukazuju na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se urbano područje suočava“. U tom kontekstu, prvo je izrađena potanja raščlamba stanja (prema definiranom sadržaju) temeljem primarnih i sekundarnih izvora podataka te intervju i anketnih upitnika provedenih s predstavnicima jedinica lokalne samouprave uključenih u UA. Analiza stanja je prošla nekoliko iteracija - nakon konzultacija s ključnim dionicima te Partnerskim vijećem, kako bi se osigurala točnost podataka odnosno preciznost u definiranju potreba i potencijala - pridodana je kao Prilog ovoj Strategiji.

Nakon analize stanja započeo je proces određivanja srednjoročnog strateškog pristupa razvoju Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine. Podloga procesu bila je radionica strateškog planiranja održana 5. srpnja 2022. na kojoj su sudjelovali članovi Partnerskog i Koordinacijskog vijeća te ostali dionici prepoznati kao ključni. Ciljevi radionice bili su: utvrditi srednjoročne razvojne potrebe i potencijale, osmisli srednjoročnu viziju razvoja, prioritete javnih politika i posebne ciljeve u srednjoročnom razdoblju. Nakon određivanja srednjoročnog strateškog pristupa razvoju, kroz sudionički proces, izrađeni su metodologija i kriteriji koji su poslužili za prikupljanje i određivanje prednosti projekata unutar urbane aglomeracije. Temeljem uvida u projekte unesene u informacijski sustav za strateško planiranje i upravljanje razvojem, te dodatnim razgovorima i prikupljanjem podataka, projekti su analizirani i bodovani te je napravljen okvir ključnih strateških projekata za buduće financiranje.

Dosadašnja iskustva i buduće mogućnosti - korelacija SRUA i ITU mehanizma

Izazovi specifičnog teritorijalnog razvoja na području Europske unije zahtijevali su poseban pristup pa je u tom kontekstu kao jedan od teritorijalnih alata osmišljen koncept integriranog teritorijalnog ulaganja, ITU (*eng. intergrated territorial investment, ITI*) koji može učinkovitije odgovoriti na specifičnost potreba za ulaganjem svakog područja.

ITU koncept omogućio je državama članicama EU grupirati sredstva iz nekoliko operativnih programa/fondova kako bi se osigurala provedba integrirane strategije za određeno područje i odgovorilo na specifične potencijale razvoja. Ovakav pristup se po prvi puta koristio u razdoblju 2014.-2020. za ulaganja u aktivnosti kojima će se ojačati uloga gradova kao pokretača gospodarskog razvoja.

Ključni elementi ITU-a su:

- Definirano područje i usvojena te integrirana strategija teritorijalnog razvoja područja.
- Akcijski plan razvoja te odabrani ključni projekti koji će maksimizirati integrativni učinak.
- Upravljački mehanizmi za upravljanje mehanizmom ITU-a.

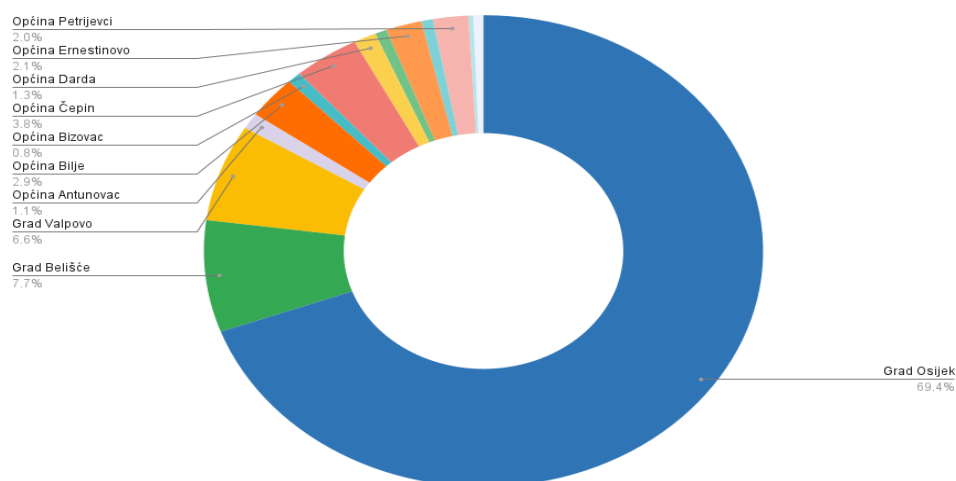
Neki od ključnih ciljeva ITU-a su:

- Poticanje ekonomske, socijalne i ekološke održivosti i otpornosti u urbanim središtima.
- Iskorištavanje potencijala jakih urbanih središta te stvaranje pozitivnog prelijevanja na šira funkcionalna urbana područja i ruralna područja u blizini gradova.

- Nadograđivanje potencijala i specifičnosti neposrednih ruralnih područja i lokalnih zajednica.
- Umanjenje i rješavanje negativnih učinaka urbane koncentracije (zagušenje prometa, zagađenje, širenje urbanih područja, smještajni kapacitet, siromaštvo i slično).

Kako bi se osigurala uspješna provedba i povećala uloga gradova sjedišta urbanih aglomeracija/područja, sustav upravljanja i nadzora provedbe strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskoj “spušten” je na gradove osnivanjem ITU posredničkih tijela. Proces pripreme i upoznavanja gradova korisnika ITU mehanizma s postupkom procjene usklađenosti sustava (akreditacija) ITU posredničkih tijela počeo je još u svibnju 2017., a završio u veljači 2020. Izvješćem Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA) o reviziji sustava upravljanja i kontrola za ITU mehanizam, čime je završen postupak akreditacije. U Gradu Osijeku uspostavljen je Odsjek za provedbu ITU mehanizma (ITU PT), ustrojstvena jedinica Upravnog odjela za financije i fondove Europske unije koja obavlja zadane i povjerene funkcije, zadaće i aktivnosti, sukladno važećim propisima koji se odnose na institucionalni okvir za korištenje ESI fondova.

Urbana aglomeracija Osijek u razdoblju 2014. – 2020. imala je na raspolaganju nešto više od 11% ukupnog iznosa za ITU odnosno ukupno 354.400.990,00 kn (OPKK: 306.441.743,05 kn; OPULJP: 47.959.247,01 kn). Strategijom razvoja urbane aglomeracije kao osnovnog dokumenta koji je definirao smjer razvoja i ulaganja, UA Osijek određena je kao “integrirani prostor konkurentnog gospodarstva, održivog razvoja i kvalitetnog življenja građana koji ostvaruju svoje razvojne potencijale.”¹² Aktivnosti koje je UA Osijek provodila kroz ITU mehanizam bile su usmjerene prema stvaranju povoljnijeg okružja za poduzetnike, revitalizaciji kulturne baštine, industrijskom i vojnom naslijeđu, toplinarstvu te poboljšanoj usluzi javnog prijevoza. Uz navedena infrastrukturna ulaganja, kroz projekte se radilo na uvođenju novih socijalnih usluga u zajednici i borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

¹² <https://www.ra-vs-z.hr/UserDocImages/dokumenti/STRATEGIJA%20RAZVOJA%20UA%20OSIJEK%20DO%202020.pdf>

Slika 1. Udio planiranih sredstava iz ITU mehanizma UA Osijek 2014. - 2020.

Iskustvo Osijeka i drugih gradova koji su primjenjivali ITU mehanizam u razdoblju 2014. - 2020. pokazalo je važnost i uspješnost integriranog pristupa funkcionalnim urbanim područjima, ponajviše u područjima *brownfield* investicija, urbano-ruralnih veza i javnog prijevoza, ali i kroz mogućnost financiranja integriranih projekata, stvaranja funkcionalnih teritorija, ciljanih ulaganja pojedinog urbanog područja, poticanja *bottom-up* pristupa, stvaranja integralnih multisektorskih znanja, jačanja kapaciteta urbanih područja odnosno gradova u pripremi i provedbi projekata. U tom kontekstu za razdoblje 2021. - 2027. razvijen je poseban Integrirani teritorijalni program (ITP) koji sadržava osnove budućeg ITU ulaganja te uključuje sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Fonda za pravednu tranziciju (FPT) radi jačanja uloge velikih gradova u policentričnom razvoju urbanih područja. ITP će se provoditi unutar cilja "Ulaganje za radna mjesta i rast" u okviru Kohezijske politike EU-a te će izravno ili neizravno pridonijeti ispunjavanju ciljeva politike 1, 2, 5 i FPT definiranih u članku 5. Uredbe o zajedničkim odredbama (*eng. policy objectives*). Nove uredbe o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu¹³ utvrdile su povećanje postotka za integrirana teritorijalna ulaganja koji mora iznositi najmanje 8 % sredstava EFRR-a dodijeljenih za postizanje navedenog cilja na nacionalnoj razini. Alokacijom od 681 milijun eura za nadolazeće razdoblje, Hrvatska je taj postotak uvećala na 13,05%.¹⁴

Okvir unutar kojega će se provoditi ulaganja u urbana područja na razini RH (njih ukupno 22), definiran je spomenutim Integriranim teritorijalnim programom. Programom se definiraju prioriteti provedbe politike na području razvoja pametnih i održivih gradova, a odnose se na ulaganja u sklopu specifičnog cilja 1(iii) razvoj poduzetništva u urbanim područjima i 2(viii) čisti i pametni gradski promet te 5(i) kulturna baština i turizam, *brownfield*, pilot projekti na razini gradskih naselja i četvrti te promicanje energetske učinkovitosti, zelena infrastruktura, ulaganja u višenamjensku infrastrukturu i javne površine. Osnovni naglasak programa usmjeren je na jačanje uloge vodećih gospodarskih središta kao pokretača regionalnog rasta te održivog i integriranog razvoja njihovih funkcionalnih područja, odnosno na potporu obnove zapostavljenih urbanih naselja kako bi bila privlačnija poduzećima povećavajući socijalnu uključenost.

¹³ Uredba 2021/1058, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1058&from=HR>

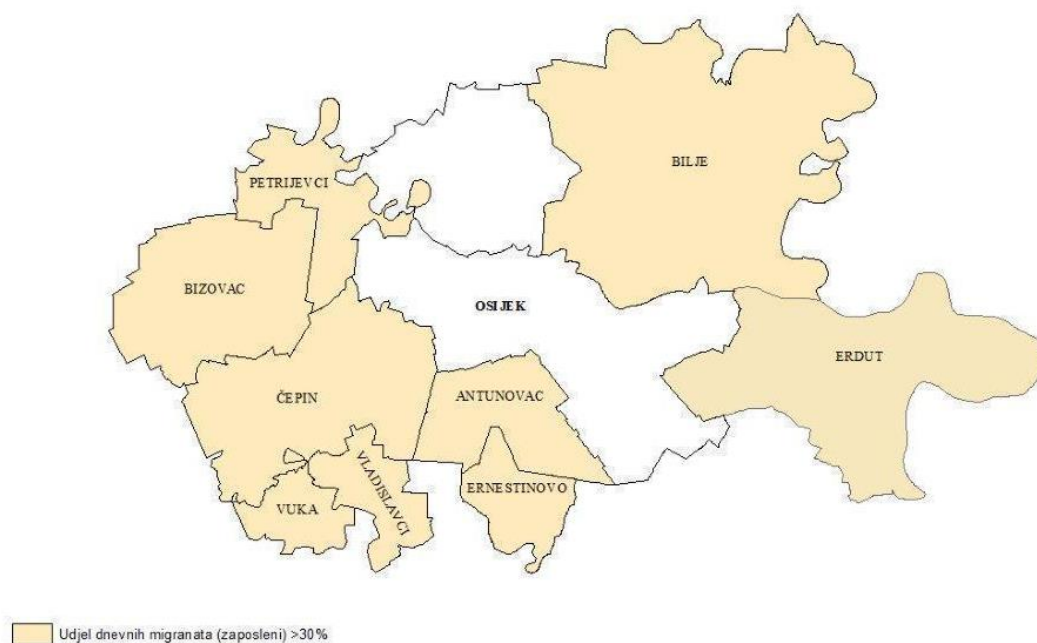
¹⁴ Navedeni iznosi su preuzeti iz Integriranog teritorijalnog programa (ITP) te su podložni izmjenama ovisno o provedbi programa i potencijalnim replikacijama

2. Zemljopisno područje koje obuhvaća SRUA

Urbana aglomeracija Osijek u razdoblju 2014. – 2020. uključivala je ukupno 19 jedinica lokalne samouprave. Ustroj UA Osijek bio je određen prostornim kontinuitetom Urbane aglomeracije i udjelom dnevnih migracija zaposlenog stanovništva prema središtu Aglomeracije (udio veći od 30% Grad Osijek smanjio je na 15%). Također, kao dodatni kriterij definiranja obuhvata korišten je kriterij više od 15% dnevnih migracija učenika i studenata. Tako su u konačni obuhvat Urbane aglomeracije Osijek tijekom prošlog višegodišnjeg financijskog razdoblja EU ušle sljedeće JLS (19): gradovi Osijek, Belišće i Valpovo, općine Antunovac, Bilje, Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Erdut, Ernestinovo, Kneževi Vinogradi, Koška, Petrijevci, Punitovci, Šodolovci, Vladislavci i Vuka te općina Tordinci s područja Vukovarsko-srijemske županije. Sa svojih 1.932,95 km², UA Osijek obuhvaćala je 45,08% površine Osječko-baranjske županije te 2,05% površine Vukovarsko-srijemske županije.

Za razdoblje 2021.-2027., radi bolje i funkcionalnije integracije prostora, veće fokusiranosti na užu aglomeraciju te samim time i veći utjecaj na pozitivnu promjenu, definirano je smanjenje obuhvata UA Osijek na užu krug općina koje okružuju grad Osijek kao središte aglomeracije. Konkretno, kao osnovni kriterij u definiranju obuhvata uzet je kriterij dnevnih migranata u ukupnom broju zaposlenih veći od 30%. Sljedeći logiku navedenog kriterija, JLS-ovi koji ulaze u obuhvat su: Općina Antunovac, Općina Bilje, Općina Bizovac, Općina Čepin, Općina Erdut, Općina Ernestinovo, Općina Petrijevci, Općina Vladislavci i Općina Vuka. Prema posljednjem popisu stanovništva (2021.) Državnog zavoda za statistiku, Urbana aglomeracija Osijek obuhvaća 130.299 stanovnika u 10 jedinica lokalne samouprave.

Iz perspektive većeg fokusa i želje za postizanjem sinergijskih rezultata, te temeljem rezultata analize najaktivnijih JLS-ova u prošlom financijskom razdoblju, Grad Osijek je odlučio uključiti samo one JLS-ove koji udovoljavaju osnovnom kriteriju prostornog obuhvata bez korištenja dodatnih kriterija koji bi proširili prostorni obuhvat. Treba napomenuti kako i ovako sužen obuhvat Urbane aglomeracije uključuje sve ključne elemente odnosno stvara prostorno područje koje ima snažnu funkcionalnost i gospodarske veze s Osijekom kao središtem Aglomeracije/područja. Ovakvim obuhvatom usmjerit će se ulaganja, postići veći utjecaj na Urbanu aglomeraciju te nastojati riješiti zajedničke probleme, što je i osnovni cilj integriranog teritorijalnog ulaganja.

Slika 2. Područje obuhvata UA Osijek

3. Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi SRUA-a

Načelo partnerstva temelj je procesa pripreme Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. (SRUA OS do 2027.) kao i provedbe i praćenja dokumenta u funkciji teritorijalnog razvoja. Načelo partnerstva u smislu razvoja urbanih područja definirano je preambulom (točka 14.) *Uredbe o utvrđivanju zajedničkih odredaba*¹⁵, člankom 28. *Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* (NN 147/14, 123/17, 118/18), *Uredbom o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća* (NN 103/15) te *Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu Strategija razvoja urbanih područja* (točka 2.2.2. Uspostava Partnerskog vijeća za urbano područje).

Partnersko vijeće za urbanu aglomeraciju osniva grad središte urbanog područja radi sudjelovanja u donošenju SRUA-a, utvrđivanja prioriteta razvoja, predlaganja strateških projekata te njihove provedbe i praćenja, a ima savjetodavnu ulogu. Članove partnerskog vijeća za urbanu aglomeraciju imenuje gradonačelnik grada središta urbanog područja uz prethodno pribavljena mišljenja izvršnih tijela svih JLS-ova urbane aglomeracije.

Partnersko vijeće se prema Uredbi o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća, posebno rukovodi sljedećim načelima:

- Ravnomjerne predstavljenosti partnera – podrazumijeva da partnersko vijeće omogućava predstavljenost ključnih dionika razvoja iz javnog, privatnog i civilnog sektora na području za koje se osniva, te da se u radu partnerskog vijeća onemogućiti pretežiti utjecaj samo jedne kategorije dionika.
- Transparentnosti – odnosi se na postupak utvrđivanja ključnih dionika razvoja, jednako kao i način rada partnerskog vijeća.
- Jednakosti članova partnerstva – podrazumijeva da svaki član partnerskog vijeća može iznijeti stajalište organizacije koju predstavlja, te da to mišljenje na prikladan način bude uzeto u razmatranje.
- Usuglašavanja – podrazumijeva da se do odluka partnerskog vijeća dolazi putem pregovaračkog procesa kroz postizanje sporazuma između članova.

U rad partnerskog vijeća za urbanu aglomeraciju potrebno je uključiti predstavnike:

- Svih JLS-ova koji čine urbanu aglomeraciju.
- Županije i regionalnog koordinatora.
- Drugih javnih tijela čije je sudjelovanje značajno za razvoj urbanog područja.
- Visokoškolskih ustanova, pružatelja obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja te istraživačkih centara.
- Gospodarskih i socijalnih partnera, uključujući istaknute organizacije gospodarskih i socijalnih partnera te predstavnike gospodarskih i obrtničkih komora ili poslovnih udruženja iz urbanog područja.

¹⁵ Uredba 2021/1060, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1060&from=EN>

- Organizacija civilnog društva, posebno iz područja zaštite okoliša, promicanja socijalne uključenosti, jednakosti među spolovima i nediskriminacije, zaštite prava nacionalnih manjina uzimajući u obzir geografsku i tematsku pokrivenost, sposobnost upravljanja, stručnost i inovativne pristupe.

Slijedom navedenog, Partnersko vijeće za izradu i praćenje provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. ustrojeno je Odlukom o osnivanju Partnerskog vijeća za Urbanu aglomeraciju Osijek i imenovanju članova 14. siječnja 2022. te Odlukom o izmjeni Odluke o osnivanju Partnerskog vijeća za Urbanu aglomeraciju Osijek i imenovanju članova donesenom 19. siječnja 2022. godine. Partnersko vijeće UA Osijek čini 25 članova predstavnika institucija i 25 zamjenika članova predstavnika institucija kako je prikazano u sljedećoj tablici.

Red predstavnika	Dionici
JLS koje čine Urbanu aglomeraciju Osijek	Grad Osijek
	Općina Antunovac
	Općina Bilje
	Općina Bizovac
	Općina Čepin
	Općina Erdut
	Općina Ernestinovo
	Općina Petrijevci
	Općina Vladislavci
	Općina Vuka
Županija i regionalni koordinator	Osječko-baranjska županija
	Javna ustanova Županijska razvojna agencija Osječko-baranjske županije
Druga javna tijela čije je sudjelovanje značajno za razvoj Urbane aglomeracije Osijek	Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek
	Klinički bolnički centar Osijek
	Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Osijeku
	Turistička zajednica Osječko-baranjske županije

Visokoškolske ustanove, pružatelji obrazovnih usluga i usluga osposobljavanja te istraživački centri	Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gospodarski i socijalni partneri, uključujući istaknute organizacije gospodarskih i socijalnih partnera te predstavnici gospodarskih i obrtničkih komora ili poslovnih udruženja iz Urbane aglomeracije Osijek	Žito d.o.o. Osijek
	Saponia d.d. Osijek
	Crveni križ, Gradsko društvo Crvenog križa Osijek
	Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Osijek
	Obrtnička komora Osječko-baranjske županije
	Hrvatska udruga poslodavaca, Regionalni ured Osijek
Organizacije civilnog društva, posebno iz područja zaštite okoliša, promicanja socijalne uključenosti, jednakosti među spolovima i nediskriminacije, zaštite prava nacionalnih manjina uzimajući u obzir geografsku i tematsku pokrivenost, sposobnost upravljanja, stručnost i inovativne pristupe	Udruga za rad s mladima "Breza"
	Udruga „Osijek Software City“

Tablica 1: Partnersko vijeće UA Osijek 2021.-2027.

Partnersko vijeće bilo je kontinuirano uključeno u proces izrade Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine, prvenstveno kroz sljedeće sudioničke aktivnosti: intervjui i anketni upitnici, radionica strateškog planiranja, *online* komunikacija te sjednice Partnerskog vijeća. Intervjui i anketno prikupljanje podataka provedeni su na početku procesa oblikovanja dokumenta radi izrade analize stanja te definiranja SWOT analize, dok je radionica strateškog planiranja služila za definiranje srednjoročnog strateškog pristupa razvoju Urbane aglomeracije i za prikupljanje projektnih prijedloga. Članovima Partnerskog vijeća na radionici je predstavljen nacrt analize stanja te SWOT analiza temeljem kojih su pristupili definiranju: srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, srednjoročne vizije, prioriteta javnih politika, posebnih ciljeva koji se žele ostvariti u srednjoročnom razdoblju te projektnih prijedloga.

Na samom kraju procesa izrade ove Strategije u veljači 2023. godine, Partnersko vijeće dalo je pozitivno mišljenje na nacrt Strategije razvoja Urbane aglomeracije, kao preduvjet za donošenje SRUA-a od strane Gradskog vijeća Grada Osijeka kao nositelja izrade strateškog dokumenta. Sukladno Uredbi o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/15) članovi Partnerskog vijeća imenovani su za cijelo razdoblje trajanja SRUA-a, stoga su buduće aktivnosti vezane uz praćenje provedbe. Tijekom samog procesa izrade dokumenta održane su ukupno 4 sjednice Partnerskog vijeća.

Uz Partnersko vijeće, Odlukom gradonačelnika Grada Osijeka 17. studenoga 2021. godine, osnovano je i Koordinacijsko vijeće Urbane aglomeracije Osijek kao tijelo zaduženo za koordinaciju izrade, izmjene i/ili dopune, donošenja provedbe i praćenja provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek. Članove Koordinacijskog vijeća Urbane aglomeracije Osijek čine gradonačelnik Grada Osijeka i načelnici općina uključenih u Urbanu aglomeraciju, odnosno njihovi zamjenici. Definirana zaduženja Koordinacijskog vijeća obuhvaćaju koordinaciju izrade, donošenje i provedbu SRUA, utvrđivanje prioriteta razvoja i predlaganje strateških projekata. Koordinacijsko vijeće također potvrđuje i akcijski plan provedbe SRUA, projekte koje akcijski plan obuhvaća te dodatne izmjene u procesu izrade, ali i u procesu provedbe SRUA do 2027. godine. Koordinacijsko tijelo je bilo aktivno uključeno u izradu Strategije, tijekom procesa izrade održane su 4 sjednice Koordinacijskog vijeća.

4. Srednjoročna vizija razvoja

Grad Osijek je kao nositelj procesa izrade SRUA Osijek u suradnji s vanjskim stručnjacima, sukladno Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu Strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., proveo cjelokupni proces izrade dokumenta pa tako i definirao srednjoročni strateški pristup razvoju. Prema Smjernicama „strategija mora biti utemeljena na detaljnoj analizi stanja baziranoj na opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima koji ukazuju na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se urbana aglomeracija suočava“.

Početni korak u određivanju srednjoročnog strateškog pristupa razvoju bila je izrada detaljne analize stanja temeljene na primarnim i sekundarnim izvorima podataka te intervjuima i anketnim upitnicima provedenim s predstavnicima jedinica lokalne samouprave uključenih u UA. Drugi korak bio je organizacija i provedba radionice strateškog planiranja u srpnju 2022. na kojoj su sudjelovali članovi Partnerskog i Koordinacijskog vijeća te ostali dionici prepoznati kao ključni. Ciljevi radionice bili su: utvrditi srednjoročne razvojne potrebe i potencijale, osmisliti srednjoročnu viziju razvoja, prioritete javnih politika i posebne ciljeve u srednjoročnom razdoblju. Na radionici su ključni dionici imali priliku podijeliti svoja razmišljanja vezano uz mogućnosti razvoja UA. Definiranje smjera razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. tako je započelo utvrđivanjem srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala proizašlih iz analize stanja te SWOT analize, a nakon toga se pristupilo definiranju vizije. Dionici radionice imali su zadatak pronaći ključne riječi koje najbolje opisuju područje UA Osijek, te kreativnim povezivanjem tih riječi uobličiti jedinstvenu izjavu o misiji, primjenjivu na cjelokupno područje UA Osijek. Sudioničkim pristupom i uvažavanjem vizija hijerarhijski nadređenih akata, a s ciljem stvaranja jedinstvenog pravca razvoja, uobličena je vizija Urbane aglomeracije Osijek do 2027. koja glasi:

Urbana aglomeracija Osijek 2027. urbano je središte istočne Hrvatske u kojem su grad i njegova okolica čvrsto povezani u jedinstven prostor uz rijeku - poželjan za život, učenje, rad, rekreaciju i posjete svih generacija - bogat društvenim, kulturnim i sportskim sadržajima u očuvanom i raznolikom okolišu s dinamičnim, inovativnim i održivim gospodarstvom.

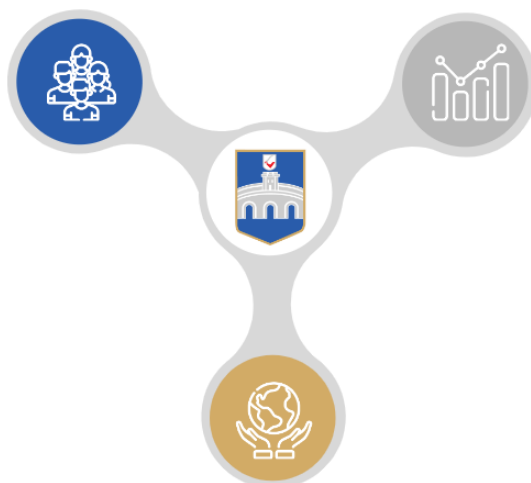
Vizija razvoja predviđa da se na demografske i gospodarske izazove kojima su izloženi područje UA, Osječko-baranjska županija pa i cijela NUTS II regija, odgovori koristeći prednosti područja, a to su:

1. Povijesni urbanitet s dugom i prepoznatljivom tradicijom usluga, sadržaja i infrastrukture ključnog gradskog središta u istočnom dijelu RH.
2. Dobra povezanost područja i središnja uloga koju grad ima u gospodarskom i društvenom životu okolnih jedinica lokalne samouprave, njegova povezanost i usmjerenost na prirodni i društveni kontekst svoje okolice.
3. Prepoznatljivost prostora kao ugodnog mjesta za život zbog povezanosti s rijekom Dravom, otvorenosti stanovništva i prepoznatljivog ugodnog načina života.
4. Brojna sportska događanja i sadržaji.

5. Raznolikost prirodnog okružja između močvarnih bogatstava Kopačkog rita i velikih poljoprivrednih područja karakterističnih za širu regiju.
6. Bogato i raznoliko kulturno i industrijsko nasljeđe, prepoznatljiva estetika prostora s dosta zelenila.
7. Prisutnost dobro etabliranog Sveučilišta kao važne okosnice društvenog i gospodarskog razvoja cijele regije.
8. Tradicija prerađivačke industrije i uspostava područja kao središta za nove industrije, osobito IT, s dobrim inovacijskim ekosustavom.

Urbana aglomeracija Osijek 2027. je urbano središte istočne Hrvatske u kojem su grad i njegova okolica čvrsto povezani u jedinstven prostor uz rijeku poželjan za život, učenje, rad, rekreaciju i posjete svih generacija, bogat društvenim, kulturnim i sportskim sadržajima u očuvanom i raznolikom okolišu s dinamičnim, inovativnim i održivim gospodarstvom.

Zdrav, kulturno bogat i društveno aktivan životni stil svih generacija

Dinamično, inovativno i održivo gospodarstvo

Povezan, očuvan i zelen životni prostor

Slika 3: Vizija i prioriteti javne politike UA Osijek do 2027. godine

Gradeći kvalitetne društvene usluge u ugodnom, zelenom prostoru i razvijajući ekosustav inovativnog i održivog gospodarstva, te polazeći od važne uloge obrazovnih i istraživačkih institucija i razvijene infrastrukture - UA Osijek želi zadržati stanovništvo i privući novo, nudeći alternativu glavnom gradu na prostoru gdje se poslovne i obiteljske ambicije mogu ostvariti u mirnijem okružju povezanom s očuvanom prirodom, uz jednako bogatstvo sadržaja i poslovnih prilika.

5. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala

Kvalitetna identifikacija potreba i potencijala te usmjerenost na rješavanje izazova, predstavljaju polazište za razvoj Urbane aglomeracije Osijek. Jedna od najvećih prijetnji identificirana je u negativnim demografskim procesima, iseljeničkoj i prirodnoj depopulaciji.

Trenutno stanje analitički je obrađeno u Prilogu 1. "Analiza stanja područja UA Osijek", prema relevantnim programskim područjima, zadanim u dokumentu Smjernice za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027. Posljedično identificirane srednjoročne razvojne potrebe i potencijali - rezultat provedene analize stanja te izrađene SWOT analize – temelj su razrade i identifikacije snaga, slabosti, prilika i prijetnji UA Osijek.

Srednjoročne razvojne potrebe i potencijali SRUA Osijek definirani su kao smjernice za razvoj u razdoblju do 2027. u područjima:

- društva
- gospodarstva te
- urbanog okružja.

Mjere/aktivnosti/projekti koji su navedeni u drugom dijelu Strategije, proizašli su iz utvrđenih potreba i potencijala - slijede logičku povezanost i kauzalnost utvrđenih nedostataka s predloženim rješenjima i mjerama koje će unaprijediti postojeće stanje.

5.1. Društvo

Prema Popisu stanovništva 2021., područje UA Osijek broji 130.299 stanovnika, od čega ih je najviše u Osijeku (96.313), a najmanje u općini Vuka (984). Na području UA Osijek prisutni su negativni demografski procesi, iseljenička i prirodna depopulacija. Prema Popisu stanovništva 2021. sve JLS zabilježile su pad ukupnog broja stanovništva u odnosu na prethodni iz 2011. godine. Stoga se kao jedna od glavnih razvojnih potreba ističe zaustavljanje negativnih demografskih trendova te povećanje broja radno aktivnog stanovništva. Kako bi se ovaj izazov riješio, nužno je ostvariti preduvjete koji će omogućiti kvalitetnije usluge i dostupnije sadržaje te odgovarajuću infrastrukturu za njihovo pružanje. Povrh toga, važno je poticanje stanogradnje u nekim dijelovima radi privlačenja mladih obitelji sa znanjima i interesima u određenim gospodarskim sektorima od značaja je za UA. Time se može dodatno stimulirati dolazak stanovništva u manje naseljene dijelove UA uz mogućnost zaposlenja u gradu Osijeku.

5.1.1. Odgoj i obrazovanje

Na području UA Osijek prisutna je cijela obrazovna okomica, od predškolskog do visokoškolskog obrazovanja, što uvelike doprinosi kakvoći različitih odsječaka društvenoga uređenja.

Na području UA Osijek u 2020./2021. postoje 63 predškolske ustanove. Od pedagoške 2011./2012. broj djece upisane na području UA Osijek je rastao sve do 2019. kada je zabilježen blagi pad. Međutim, važniji pokazatelj je potkapacitiranost ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje jer primjerice, Dječji vrtić Osijek redovito nema dovoljno mjesta za svu prijavljenu djecu, odnosno velik broj djece ostaje neupisan.

U osnovnoškolskom obrazovanju područje UA Osijek ima ukupno 47 škola koje kontinuirano bilježe sve manje upisanih učenika zbog negativnih demografskih trendova. Važno je napomenuti da je u razdoblju između školske godine 2014./2015. i 2022./2023. upisano 1.041 učenika manje, što predstavlja pad od gotovo 10%.

U školskoj godini 2022./2023. na području UA Osijek djeluje 19 srednjih škola, od čega samo jedna izvan Osijeka. Negativni demografski pokazatelji odražavaju se i na broj upisanih srednjoškolaca na području UA Osijek, bilježi se pad upisanih učenika u odnosu na školsku godinu 2014./2015. veći od 15%.

Prema vrsti održavanja nastave čak 48% škola u UA Osijek ne radi u jednoj smjeni. Pritom je veći broj takvih škola prisutan u srednjoškolskom obrazovanju (66%). Prema vrsti programa više od dvije trećine učenika pohađa strukovno obrazovanje (67,81%) što je malo ispod županijskog odnosno državnog prosjeka (69,11%). U kontekstu strukovnog obrazovanja treba istaknuti dvije škole koje su postale centri kompetencija s potencijalom za provedbu projekata i dodatni razvoj - Ugostiteljsko-turističku školu Osijek i Elektrotehničku i prometnu školu Osijek.

Sukladno navedenom, potrebna su daljnja ulaganja i dogradnja obrazovne infrastrukture, prvenstveno u energetska obnova i stvaranje boljih obrazovnih uvjeta, te kvalitetnije uređenje vrtića s uvođenjem produženih boravaka za djecu u nekim mjestima UA. Tako bi se smanjila ovisnost o vrtićkoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj infrastrukturi Osijeka te bi se unaprijedio odgojno-obrazovni proces (kvalitetnija nastava i programi odgoja), što bi neizravno utjecalo i na demografsku strukturu stanovništva. Treba naglasiti i potrebu za centralizacijom pripreme obroka za djecu u vrtićima i školama, kako bi se sustav unaprijedio i optimizirao. U tom kontekstu, uređenje centralne kuhinje bi svakako doprinijelo jednostavnosti i kvaliteti procesa te dugoročno donijelo uštede.

U području tercijarnog obrazovanja, glavni akter je Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku koje je osnovano 1975. godine. Sveučilište je vodeća visokoobrazovna institucija cijele istočne Hrvatske. Sveučilište ima 13 fakulteta, 4 sveučilišna odjela te Akademiju za umjetnost i kulturu. Fakulteti u sastavu Sveučilišta su: Ekonomski fakultet, Fakultet agrobiotehničkih znanosti, Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo,

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Fakultet turizma i ruralnog razvoja, Filozofski fakultet, Građevinski i arhitektonski fakultet, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Kineziološki fakultet, Medicinski fakultet, Pravni fakultet i Prehrambeno-tehnološki fakultet. Odjeli u sastavu Sveučilišta su: Odjel za kemiju, Odjel za biologiju, Odjel za fiziku i Odjel za matematiku. Prema posljednjim podacima u akademskoj godini 2021./2022. studira ukupno 15.983 studenata: 6.839 studenata na preddiplomskim sveučilišnim studijima, 2.245 na integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, 3.868 na diplomskim sveučilišnim studijima, 1.034 na preddiplomskim stručnim studijima, 216 na specijalističkim diplomskim stručnim studijima, 1.453 studenata na poslijediplomskim sveučilišnim studijima (doktorski) te 283 na poslijediplomskim specijalističkim studijima. Tijekom akademske 2021./2022. provodila su se ukupno 184 programa: 159 preddiplomskih, diplomskih, integriranih i stručnih studijskih programa, 18 poslijediplomskih sveučilišnih programa (doktorskih studija) te 36 poslijediplomskih specijalističkih studijskih programa. Osim navedenog, na Sveučilištu se provodi 71 program cjeloživotnog učenja.

Uz Sveučilište Osijek ima i privatno Visoko evanđeosko teološko učilište. Potencijal za daljnji razvoj i osnaživanje razvojnih programa, društvene i kulturne dinamike te za razvoj gospodarstva Urbane aglomeracije, leži u daljnjem razvoju i unaprjeđenju programa i projekata visokoobrazovnih institucija. Posljedica je to dinamike razvoja i promjena trendova na globalnoj razini te se radi održavanja razine konkurentnosti te kulturne i društvene atraktivnosti UP Osijek, visokoobrazovne institucije moraju i primjereno razvijati. Sukladno tome, jačanje uloge aktivnih učilišta UA Osijek s naglaskom na Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, predstavlja potrebu kako razvoja obrazovnog sustava, tako i razvoja ostalih društvenih odsječaka obuhvaćenih programima visokoobrazovnih institucija.

Važno je istaknuti i kvalitetne programe cjeloživotnog obrazovanja UA Osijek te njihov relativno velik broj. U Osječko-baranjskoj županiji dostupna su 743 programa, od čega je 497 programa dostupno na području UA Osijek odnosno na području grada Osijeka. Iz ovih podataka proizlazi očita potreba organizacije obrazovanja i usavršavanja i izvan Osijeka, putem mobilnih programa obrazovanja u drugim dijelovima UA. To bi omogućilo veću dostupnost obrazovnih programa, smanjilo troškove kretanja stanovništva radi stjecanja znanja i vještina te podiglo razvijenost svih JLS-ova na području UA Osijek.

S druge strane, potrebno je bolje povezivanje obrazovnog sustava s tržištem rada - kako tercijarnog, tako i cjeloživotnog. Ovo također predstavlja i potencijal, prvenstveno u području industrije, strojarstva i IT sektora, radi stvaranja radne snage s odgovarajućim vještinama i znanjima, podizanja razine konkurentnosti gospodarstva, ali i ostalih odsječaka društva UA Osijek. Naglasak treba biti na korištenju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku koje nosi jak potencijal za rast i razvoj, te korištenje strukovnog obrazovanja radi bolje integracije programa i tržišta rada.

5.1.2. Kultura

S obzirom na bogato povijesno i kulturno naslijeđe, brojne povijesne lokalitete te veliki broj etnografskih i arheoloških nalaza, na ovome području djeluje 19 ustanova u kulturi kojima su glavni ciljevi očuvanje kulturne i povijesne baštine te daljnji razvoj suvremenoga kulturnog izričaja. Te ustanove čine značajnu snagu područja u odnosu na kvalitetu života i veliki su potencijal za razvoj turističke ponude. Na području UA Osijek nalazi se ukupno 189 lokaliteta uvrštenih u registar kulturnih dobara (ne uključujući pokretna kulturna dobra, pojedinačno zaštićena kulturna dobra i zaštićene zbirke). Bogata i raznolika povijest Osječko-baranjske županije te prisutnost velikog broja objekata koji predstavljaju kulturnu i industrijsku baštinu, predstavljaju potencijal razvoja kulturnog života UA Osijek. Revitalizacijom zapuštenih objekata industrijske i kulturne baštine osiguravaju se dodatni sadržaji u UA, objekti se stavljaju u funkciju, prvenstveno kulture i turizma. Potrebno je voditi računa o integriranom pristupu prezentaciji takvih sadržaja i objekata, težiti njihovoj maksimalnoj utilizaciji u turističke i druge svrhe.

Razvoj kulturno-društvene infrastrukture u obliku klubova za mlade, društveno-kulturnih središta, društvenih (vatrogasnih) domova te općenito podizanje razine svijesti o lokalnoj povijesti i kulturi, preduvjeti su podizanja kvalitete života, razvoja turističkih sadržaja, posljedično i gospodarskog razvoja. Velik razvojni potencijal se vidi u mogućnosti da se integriranim pristupom razvoju kulture na području UA Osijek te kontinuiranim radom na prostornoj integraciji objekata od kulturnog značaja, omogući stvaranje komplementarnih sadržaja i suradnje među JLS-ovima, ali i lokalnim udrugama. Na taj će se način stvoriti preduvjeti za kreiranje dodatnih sadržaja i aktivnosti za poticanje aktivnijeg uključivanja članova lokalne zajednice u kulturno-društveni život UA Osijek. Aktivnije uključivanje lokalne zajednice, prvenstveno mlađe populacije u kulturno-društveni život grada, lokalnih zajednica i manjih sredina, te njihovo sudjelovanje na kulturnim i društvenim događajima, predstavljaju potencijal za daljnji razvoj i unaprjeđenje postojećih kulturnih aktivnosti, turizma i gospodarstva.

5.1.3. Sport

Područje sporta izuzetno je važno za podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva na području UA Osijek. Kvalitetna sportska infrastruktura i proračunsko financiranje predstavljaju preduvjet za kvalitetno organiziranje sporta. Ulaganja u sportsko-rekreacijski sadržaj i njegovu infrastrukturu predstavljaju razvojnu potrebu, pogotovo u odsječku ulaganja u bazene, sportske dvorane, dječja igrališta, igrališta na otvorenom, sportsko-rekreacijska središta i sl. Navedena ulaganja moraju biti prema donesenoj Strategiji razvoja sporta Grada Osijeka do 2030. te strateškim dokumentima ostalih jedinica lokalne samouprave, praćena kvalitetnijim upravljanjem sportom, ljudskim kapacitetima i infrastrukturom.

5.1.4. Zdravstvo i socijalna skrb

U području zdravstvene zaštite i zdravstvene infrastrukture, ukupno stanje infrastrukture na području UA Osijek procijenjeno je zadovoljavajućim. Dovoljan je broj domova zdravlja i ostale infrastrukture (npr. zavodi za hitnu medicinu, ordinacije obiteljske medicine, zubarske ordinacije i sl.). Na području UA Osijek funkcionalne su dvije vrlo značajne stacionarne zdravstvene ustanove:

Klinički bolnički centar Osijek i Lječilište „Bizovačke toplice“ s ukupno 981 postelja u KBC-u i 116 u Lječilištu.

Kvaliteta života i uspješan razvoj područja ovise i o kvaliteti zdravstvenog sustava. U kontekstu UA Osijek, sekundarna zdravstvena zaštita je visoko razvijena s obzirom na važnost i ulogu KBC-a Osijek. No, postoji potreba za poboljšanjem pristupa sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti na cijelom području, izvan gradskog središta, a osobito za skupine kojima dolazak u grad nije jednostavan. Ovaj izazov pokazao se kao izuzetno važan u vrijeme pandemije COVID 19. Ulaganjima, primjerice, u telemedicinu i mobilne timove moguće je pospješiti integraciju UA s KBC-om Osijek kao predvodnikom aktivnosti u suradnji s lokalnim domovima zdravlja odnosno centrima obiteljske medicine. To će pozitivno utjecati na prevenciju bolesti kod starijih osoba, potaknuti njihov ostanak u obiteljskom domu i prevenirati institucionalizaciju.

Na području UA Osijek djeluje Centar za socijalnu skrb Osijek, zajedno s Podružnicom Obiteljskim centrom te Centrom za socijalnu skrb Valpovo (za Bizovac i Petrijevce) kao osnovnim pružateljima socijalnih usluga. Na Urbanom području trenutno je na snazi Plan održivog razvoja socijalnih usluga za razdoblje 2021. - 2027. koji doprinosi razvoju socijalnih usluga. Glavni cilj dokumenta ogleda se u planiranju održivog razvoja socijalnih usluga na lokalnoj razini.

Trendovi pružanja socijalnih usluga usmjereni su prema većem udjelu izvaninstitucionalnih usluga. Podatci na razini županije pokazuju relativno visok udio izvaninstitucionalnih usluga za osobe s invaliditetom, ali je potrebno i dalje raditi na pružanju novih usluga. Održavanje i poboljšanje kvalitete i dostupnost infrastrukture za izvaninstitucionalne usluge u socijalnoj skrbi, osobito za stare i nemoćne, predstavljaju važan čimbenik u kontekstu razvoja socijalnih usluga Urbane aglomeracije. Uz razvoj institucionalnih usluga skrbi za starije i nemoćne, važan razvojni potencijal predstavlja i razvoj izvaninstitucionalnih usluga te povezivanje svih dionika u sustavu zbog osnaživanja ne samo profesionalnog osoblja, nego i korisnika navedenih usluga. U tom kontekstu potrebno je raditi na stvaranju kvalitetne infrastrukture, kao što su dnevni boravci za starije te njihovom povezivanju s uslugama pomoći u kući i *community care* uslugama. Usto, jedna od novijih mogućnosti predstavlja kreiranje mobilnih timova socijalnih usluga, kao i razvoj novih modela usluga koje će doprinijeti normalizaciji života korisnika i njihovo osnaživanje.

5.2. Gospodarstvo

Sukladno zaključcima Svjetske banke, ključne industrije na području Slavonije, Baranje i Srijema su prehrambeno-prerađivačka, drvoprerađivačka, metaloprerađivačka, IKT sektor i turizam. U nastavku se donosi kratak pregled navedenih industrija uz općenito sagledavanje gospodarskih pokazatelja (indeks, tržište rada, ključni gospodarski subjekti i sl.) i uvid u poduzetničku infrastrukturu. Jačanje svih odsječaka gospodarstva UA Osijek doprinijet će podizanju kapaciteta za privlačenje investicija s naglaskom na *greenfield* investicije.

5.2.1. Industrija

UA Osijek karakterizira snažna prerađivačka industrija i IT sektor koji je u velikom i nacionalno prepoznatom uzletu. Prema podacima FINA-e, u trenutku izrade ove Strategije na području UA djeluje 4.147 aktivno registriranih gospodarskih subjekata. Njih 448 je u prerađivačkoj industriji, 235 u djelatnosti računalnog programiranja, savjetovanja i djelatnosti povezanih s njima, te 28 u području informacijske uslužne djelatnosti.

Kao važan pokretač gospodarskog razvoja UA Osijek jasno se ističe prerađivačka industrija. Radi se prvenstveno o drvoprerađivačkoj industriji odnosno djelatnosti prerade drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnji proizvoda od slame i pletarskih materijala; kemijskoj te manjim dijelom proizvodnji metala te proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme. S udjelom od 16,5% u BDP-u Osječko-baranjske županije te 5,5% u BDP-u RH, prerađivačka industrija ima najveći pojedinačni udio od svih djelatnosti na području OBŽ-a, pa se može zaključiti da daljnja ulaganja mogu dodatno potaknuti rast gospodarstva na ciljanom području te stoga predstavljaju potencijal gospodarskog razvoja OBŽ-a i UA Osijek.

Na području grada Osijeka smještena je većina tvrtki iz IT sektora, odnosno njih 349 u obje promatrane djelatnosti (J62 i J63). U Urbanoj aglomeraciji Osijek postoji niz informatičkih tvrtki od kojih neke već duži niz godina uspješno posluju na međunarodnom tržištu, a priličan broj je orijentiran uglavnom ili potpuno na izvoz. Deset najvećih poduzeća u IT sektoru na području UA Osijek (djelatnosti J62 i J63), prema podacima FINA-e ostvarilo je ukupne prihode od 329,46 milijuna kuna i sve su poslovale s dobitkom. No, zanimljivo je primijetiti kako niti jedno od poduzeća iz IT sektora nije ušlo u deset najvećih poduzeća UA Osijek, što ukazuje na činjenicu da se radi o mladoj industriji koja je još uvijek u razvoju. Sukladno tome, daljnji rast prepoznatosti IT industrije na nacionalnoj razini kao važne grane gospodarstva, sigurno će doprinijeti razvoju ovog sektora u budućnosti i na području UA Osijek te predstavlja potencijal za rast i razvoj gospodarstva UA Osijek.

5.2.2. Turizam

Usprkos tome što ne čini veći dio gospodarstva u ovom trenutku, većina indikatora turizma zabilježila je značajan rast do pandemije te se očekuje da će se ti trendovi nastaviti i nakon okončanja pandemije bolesti uzrokovane virusom COVID-19, o čemu svjedoče i podatci o dolasku turista, primjerice u rujnu 2022. bilježi se 30% više gostiju u odnosu na isti mjesec predpandemijske 2019. godine. Prema podacima sustava eVisitor obrađenim 19. siječnja 2023. i parametru „Samo turisti“, Osijek je u 2022. ostvario 104% ukupnih noćenja i 99% dolazaka u odnosu na prethodno rekordnu 2019. Dokaz kvalitetnog razvoja turizma predstavlja i dodjela godišnje hrvatske turističke nagrade u kategoriji „najuspješnija kontinentalna destinacija gradskog turizma“ upravo Osijeku, a koju dodjeljuju Ministarstvo turizma, Hrvatska turistička zajednica i Hrvatska gospodarska komora. Prema izvješću Svjetske banke, turizam je gospodarska grana sa značajnim potencijalom za rast na ovom području. Turizam ima potencijal stvaranja nove vrijednosti i doprinosi prepoznatljivosti svih JLS-ova na području UA Osijek kao atraktivnih mjesta za život i rad. Za upravljanje turizmom na području UA su uz same jedinice lokalne samouprave, zadužene turističke zajednice i krovna Turistička zajednica Osječko-baranjske županije.

Naglašene su potrebe za ulaganjima u turističku infrastrukturu, ponajviše uređenje turističkih sadržaja kao što su šetališta te cikloturistička infrastruktura, ali i u sadržaje kao što su muzeji i obnavljanje *brownfield* lokacija za turističke svrhe. Pozitivan primjer može se vidjeti u projektu obnove osječke Tvrđe i izgradnji Centra za posjetitelje koji će zasigurno doprinijeti razvoju turizma na području UA Osijek, te u porastu turističkih noćenja povezanih s razvojem Bizovačkih toplica.

Uz potrebe za ulaganjima, ističe se i potreba cjelovitog pristupa turizmu, prvenstveno upravljanja odredištem i brendiranja odredišta. Osijek kao kulturno-društveno središte aglomeracije, osječka Tvrđa, Park prirode Kopački rit i Bizovačke toplice, samo su dio potencijala UA Osijek u daljnjem razvoju turističke ponude. Blizina Baranje je potencijal za oplemenjivanje turističke, enološke, gastronomske i kulturne ponude UA Osijek. Važan potencijal se vidi u rekreativnom i sportskom turizmu, radi velikog broja sportskih događanja u Osijeku i okolici. No, za realizaciju razvojnog potencijala turizma UA Osijek, potrebno je adresirati potrebu proširenja i okrupnjavanja smještajnih kapaciteta u svrhu razvoja sportskog i drugih specijaliziranih oblika turizma, uzimajući u obzir teritorijalne posebnosti i karakter odredišta.

5.2.3. Poljoprivreda

Poljoprivreda, tradicionalna i sveobuhvatna grana gospodarstva, oduvijek je bila ključna za razvoj čitavog područja Slavonije i Baranje, poglavito jedinica lokalne samouprave ruralnije naravi iz Urbane aglomeracije Osijek. Uzmemo li u obzir činjenicu da je prema podacima DZS-a za 2021. godinu, BDP od poljoprivrede na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije bio gotovo četvrtinu ukupnog BDP-a poljoprivrede RH (23,4%), može se zaključiti da je riječ o značajnoj djelatnosti za stanovnike Slavonije, Baranje i Srijema te za čitavu Hrvatsku.

Daljnje poticanje poljoprivrede na području UA Osijek pomoglo bi razvoj ruralnih sredina, osiguralo osnaživanje lokalnih gospodarstvenika i prerađivačke industrije, podiglo razinu zaposlenosti i doprinijelo prehrambenoj samoodrživosti područja. Kvalitetan projekt koji je uvelike doprinio razvoju sektora je Regionalni distribucijski centar. On je nastao zbog osiguranja potrebne infrastrukture za prijam i trženje poljoprivrednih proizvoda i njime se osigurava važna infrastruktura za skladištenje i trženje voćem i povrćem, stvaraju se uvjeti za osnivanje proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća, kao i uvjeti za razvoj lokalnih tržišta i kratkih lanaca opskrbe. S obzirom na značajan udio poljoprivrede na području UA Osijek u ukupnom BDP-u RH, razvoj ovog odsjeka imao bi širi učinak od doprinosa Aglomeraciji, pridonio bi dodatnoj modernizaciji i gospodarskom rastu RH. U tom kontekstu otvara se potencijal sinergije između novih ICT rješenja i potreba u poljoprivredi radi modernizacije i unaprjeđenja proizvodnje.

Povrh navedenoga, daljnji potencijal razvoja poljoprivrede na području UA Osijek predstavlja jačanje i poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje, a to jačanje vidljivo je i na razini Republike Hrvatske kroz broj subjekata upisanih u Upisnik subjekata ekološke proizvodnje i u odnosu na površine korištene za takvu proizvodnju. Ovi trendovi ohrabruju u pogledu ulaganja u zelenu tranziciju u poljoprivredi i na području UA Osijek.

5.2.4. Poduzetnička infrastruktura

Na području UA Osijek trenutno se nalazi - prema podacima Jedinog registra poduzetničko-potporne infrastrukture - 8 poduzetničkih zona, od kojih je 5 na području Osijeka. Također, na području UA Osijek nalazi se 15 poduzetničkih potpornih institucija (PPI), od kojih je 8 na području Osijeka. Pritom treba istaknuti Centar za poduzetništvo Osijek, Javnu ustanovu Županijsku razvojnu agenciju Osječko-baranjske županije i Poduzetnički inkubator i akcelerator Antunovac koji imaju dostatne kapacitete za dodatni razvoj poduzetništva.

Razvijen inovacijski ekosustav jedan je od potencijala gospodarskog razvoja UA Osijek. Predvodnici inovacijskog ekosustava iz perspektive PPI-a su Poduzetnička zona „IT park“, TERA Tehnopolis d.o.o. te Poduzetnički inkubator BIOS d.o.o. Tvrtka TERA Tehnopolis d.o.o. nastala je kao rezultat suradnje Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, Grada Osijeka i Osječko-baranjske županije. Aktivnosti ove tvrtke za promicanje novih tehnologija, inovacija i poduzetništva, usmjerene su na povezivanje znanosti i gospodarstva te osiguravanje infrastrukturne, financijske i savjetodavne potpore inovativnim i tehnološki utemeljenim projektima, a primarna zadaća je razvitak na znanju utemeljenog gospodarstva uz korištenje novih i značajno poboljšanih postojećih tehnologija. Važan dionik je i Poduzetnički inkubator BIOS koji podupire razvoj malog i srednjeg poduzetništva kroz osiguravanje poslovnog prostora te pružanje poslovnih i drugih usluga u najkritičnijim fazama razvoja poduzeća i tako sudjeluje u gospodarskom razvoju područja i smanjenju nezaposlenosti u UA. Potencijal se u gospodarskom smislu odražava kroz kvalitetnu podršku IT-u i kreativnim industrijama, što čini okosnicu gospodarskog prosperiteta područja UA Osijek. Usto, dodatnu priliku za razvoj gospodarstva predstavlja i daljnji razvoj Industrijske zone Nemetin. Primjetan je također i nedostatak PPI infrastrukture na u ostalim dijelovima UA Osijek, vidljiva je ovisnost o Gradu Osijeku te općinama Antunovac, Bilje i Erdut - jedinim lokacijama gdje postoji odgovarajuća infrastruktura za poticanje poduzetništva.

Iako je trenutni status razvijenosti mreže poduzetničko-potpornih institucija i gospodarskih zona zadovoljavajući, one su još uvijek uglavnom vezane uz razvijenija područja (primjerice Osijek), dok u određenim JLS-ima postoji potreba za izgradnjom specijaliziranih poduzetničkih potpornih institucija i inkubatora koji će podupirati poduzetnike u već razvijenim granama poduzetništva. One bi služile izobrazbi postojećih gospodarstvenika o korištenju novih tehnologija u stvaranju proizvoda s većom dodanom vrijednosti i ojačale gospodarski kapacitet cijele UA Osijek.

Proširenje postojećih gospodarskih zona i okrupnjavanje zemljišta uvelike bi podiglo kapacitete za privlačenje većih poduzeća i stvaranje novih radnih mjesta na području čitave Urbane aglomeracije Osijek.

Unaprjeđenje mjera za bolje povezivanje obrazovnog i znanstvenog sustava s realnim sektorom i poticanje zapošljavanja, predstavljaju razvojnu potrebu s obzirom na veliki odljev stanovništva, a time i radne snage. Kao privremena rješenja, a potencijalno i dugoročna, za prevladavanje ovog izazova pružaju se mogućnosti stvaranja cjeloživotnih obrazovnih programa namijenjenih dugoročno nezaposlenim osobama, prekvalifikacije i stipendiranja obrazovnih programa za tražena zanimanja. Umrežavanje obrazovnih institucija te njihovo čvršće povezivanje s gospodarstvom i

PPI-ovima, predstavlja potencijal koji bi dodatno doprinio razvoju gospodarstva na području čitave UA Osijek stvaranjem kvalitetnije radne snage i smanjenjem socijalnih davanja.

5.2.5. Gospodarstvo i obrazovanje

Svako snažno gospodarstvo ovisi o dostupnosti kvalitetne i obrazovane radne snage, bez obzira radi li se o visokokvalificiranim ili nekvalificiranim radnicima. S obzirom na negativne demografske trendove i razlike u broju stanovnika iz popisa 2011. te popisa stanovništva iz 2021., vidljiva je potreba za boljim usklađivanjem obrazovnog sustava s tržištem rada. Bolje povezivanje obrazovnog sustava s tržištem rada - kako tercijarnog tako i cjeloživotnog, potrebno je prvenstveno u području industrije i IT sektora radi stvaranja radne snage te njezinih odgovarajućih vještina i znanja. Rješavanje ovog izazova predstavlja potencijal za podizanje razine konkurentnosti gospodarstva, ali i ostalih odsječaka društva UA Osijek. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku se unutar UA Osijek ističe velikim potencijalom za rast i razvoj, također je važno i korištenje strukovnog obrazovanja radi bolje integracije programa i tržišta rada.

5.3. Urbano okružje

Razvoj urbanog okružja predstavlja horizontalnu temu razvoja urbane aglomeracije, s obzirom da se kvalitetnim upravljanjem i unaprjeđenjem okoliša, ekologije te kvalitete zraka, vode i tla - osiguravaju primjereni egzistencijalni preduvjeti za razvoj svih ostalih aktivnosti na području UA Osijek. Sukladno tome, u strateškom planiranju za razdoblje 2021. - 2027. nužno je voditi računa o potrebama održavanja i unaprjeđenja komunalne infrastrukture, mobilnosti i povezanosti te o zaštiti okoliša. Potrebna je izgradnja i unaprjeđenje komunalne i ostale infrastrukture s naglaskom na infrastrukturu za povezivost, vodoopskrbu i odvodnju, sustav gospodarenja otpadom te energetski sustav, a u svrhu povećanja kvalitete života svih građana na području UA Osijek, naročito u manjim JLS-ovima.

U analizi stanja proučeni su i kapaciteti za upravljanje razvojem odnosno spremnost jedinica lokalne samouprave za provedbu ITU mehanizma i Strategije urbane aglomeracije. U tom kontekstu, istaknuta je potreba za stvaranjem dodatnih kapaciteta, kako u području ljudskih kapaciteta, stručnosti/usavršavanja i tehnologije (1), tako i u području infrastrukturnih kapaciteta javnih tijela (2). Vezano uz prvu točku, istaknuta je potreba digitalizacije određenih javnih usluga odnosno daljnja implementacija tehnologije u procesu javnih tijela i poduzeća radi optimizacije sustava i nadogradnje usluga s višom kvalitetom za korisnike (pametna rješenja u prometu, digitalizacija poslovanja i pružanja usluga i sl.). Vezano uz drugu točku, istaknuta je potreba za kvalitetnijom arhivskom infrastrukturom odnosno za stvaranjem središnjeg mjesta na kojem bi se objedinila arhivska građa svih dionika koji su zakonski obvezni stvarati i deponirati takvu građu, kako bi se sustav optimizirao te oslobodili dodatni kapaciteti za ostale djelatnosti.

5.3.1. Kakvoća urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Kakvoća urbanog okruţja ogleđa se u kakvoći okoliša kroz razne pokazatelje od kojih je vaţno spomenuti stanje zraka, vode i tla kao glavnih odsjeĉaka kvalitetnog ţivota, ali i temelja razvoja odrţive poljoprivrede, jedne od ekonomskih okosnica razvoja UA Osijek, naroĉito manjih JLS-ova ruralnog karaktera. Preduvjet za postizanje odgovarajuće kakvoće urbanog okruţja i za ublaţavanje ekoloških rizika i klimatskih opasnosti - postizanje je integracije upravljanja prirodnim okruţjem i urbanim okolišem. U svrhu kvalitetnijeg upravljanja okolišem i ublaţavanja klimatskih promjena, Osjeĉko-baranjska ţupanija u procesu je donošenja Programa ublaţavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Osjeĉko-baranjske ţupanije. Također OBŹ je provela i postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, vezano uz nacrt Programa zaštite zraka Osjeĉko-baranjske ţupanije. Navedeni programi donose se u svrhu izrade strukturiranog i dugoroĉnog pristupa rješavanju izazova povezanih s klimatskim promjenama, zaštiti prirode, ozonskog omotaĉa te zraka na podruĉju OBŹ, a definirane mjere predstavljaju potencijal za daljnji razvoj.

Urbani okoliš utjeĉe na sve ţitelje UA Osijek pa se izazovi okoliša, poput komaraca na prostoru UA, moraju rješavati koordinirano i integriranim pristupom. Stvaranje uvjeta za razvoj i funkcioniranje istraţivaĉkih kapaciteta, tj. suradnje znanosti, privatnog sektora i javne uprave, donosi potencijal za sustavan pristup rješavanju izazova vezanih uz ekologiju i okoliš. Primjerice, Park prirode Kopaĉki rit predstavlja prirodno bogatstvo ne samo UA Osijek, nego i Republike Hrvatske te cijele Europe. Prirodna baština UA Osijek predstavlja potencijal za razvoj turizma, gospodarstva, ali i za brendiranje UA Osijek kao cjelogodišnjeg turistiĉkog odredišta i atraktivnog mjesta za ţivot u zdravom prirodnom okruţju. Kvalitetno i koordinirano upravljanje potrebni su da odrţe i ostvare ovaj potencijal, ali i da prirodnu i ekološku baštinu zaštite od rizika i opasnosti klimatskih promjena te bioraznolikost ostave kao prioritet razvoja.

Potencijal razvoja UA Osijek leţi i u zelenoj infrastrukturi, ĉija korist nadilazi iskljuĉivo turistiĉku ili gospodarsku privlaĉnost. Zelena infrastruktura predstavlja sveobuhvatno bogatstvo UA Osijek i njena se korist u društvenom, kulturnom, sportskom, umjetniĉkom podruĉju i ostalim sferama društvenog ţivota UA Osijek teško moţe kvalitetno kategorizirati. Longitudinalnost prirodne baštine, vezanost uz obalu rijeke, smještaj izmeĊu moĉvarnog podruĉja Kopaĉkog rita i lokacije na kojoj se provodi intenzivna poljoprivreda predstavljaju ne samo bogatstvo, nego i potencijal za budući razvoj gradova, sela i ostalih podruĉja UA Osijek. Grad Osijek poznat je po tradiciji parkovne arhitekture, ali udio zelene infrastrukture nije zadovoljavajući odnosno strateško upravljanje njegovim razvojem moţe biti sustavnije i usmjerenije iz ĉega trebaju proizaći i projekti obnove gradskih i općinskih središta i parkovne arhitekture. Grad Osijek je u postupku donošenja Studije zelene infrastrukture Grada Osijeka od 2023. do 2033. i Strategije zelene infrastrukture Grada Osijeka za razdoblje od 2023. do 2033.

Sustavno upravljanje rizicima vezanim uz ekologiju, prirodu i svakodnevni ţivot - podrazumijeva kvalitetan sustav civilne zaštite i razraĊen plan upravljanja rizicima na podruĉju UA Osijek. Osjeĉko-baranjska ţupanija donijela je niz akata koji reguliraju rad Civilne zaštite OBŹ te usmjeravaju njen rad. Jaĉanje sustava civilne zaštite identificirano je kao potreba ne samo zbog višegodišnje

pandemije COVID-19, nego i zbog upravljanja i sprječavanja identificiranih, ali i potencijalno novih rizika od katastrofa koje mogu biti uzrokovane prirodnim ili ljudskim djelovanjem.

Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom predstavlja veliki potencijal za razvoj UA Osijek jer postoji veliki broj projekata u gotovo svim JLS-ima UA Osijek koji se bave temom gospodarenja otpada. Jedan od takvih projekata je i Regionalni centar za gospodarenje otpadom Orlovnjak, koji će se izgraditi na području UA Osijek odnosno na području Općine Antunovac, a projekt obuhvaća i izgradnju šest pretovarnih postaja u Starim Jankovcima, Đakovu, Belišću, Našicama, Županji, Belom Manastiru. Ovaj RCGO uspostaviti će integralni sustav gospodarenja otpadom na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije. RCGO će osigurati uvjete za organiziran, gospodarski usmjeren i cjelovit način gospodarenja otpadom s navedenog područja. Naime, postojeći sustav je usredotočen na sakupljanje i odlaganje otpada, a ne na veću iskoristivost. Vidljiv je nedostatak u broju reciklažnih dvorišta, sortirnicama otpada, infrastrukturi za odvojeno prikupljanje otpada te nabavi energetske učinkovitih komunalnih vozila. Potrebno je sanirati divlja odlagališta otpada te osigurati primjereno odlagalište za građevinski otpad s opremom za obradu i reciklažu. Uz infrastrukturno jačanje sustava gospodarenja otpadom, potrebno je raditi na podizanju svijesti građana o odvojenom prikupljanju otpada. Na području UA u ovim aktivnostima prednjači Grad Osijek. Osijek je prvi od velikih gradova u Hrvatskoj s postotkom odvojenog prikupljanja otpada višim od 50 posto, odnosno 51,9%. Također, osječka komunalna tvrtka Unikom je do sada realizirala pet EU projekta vezanih uz nabavu opreme za sakupljanje i obradu otpada. Ove rezultate Osijek ostvaruje jer je jedan od rijetkih gradova u Hrvatskoj s izgrađenom kompostanom. Uspostavljenim sustavom prikupljanja u 2022. sakupljeno je čak 9170 tona biootpada. Sve ove, ali i druge činjenice, čine Osijek vodećim gradom u organiziranom prikupljanju otpada ne samo u OBŽ, nego i na razini Hrvatske, što predstavlja izvrstan temelj za daljnji razvoj i uvođenje novih modela i trendova u području gospodarenja otpadom.

5.3.2. Energija

Iskorištavanje potencijala obnovljivih izvora energije, a prvenstveno sunčeve energije, ali i geotermalnih potencijala područja panonskog bazena, predstavljaju važan potencijal za postizanje energetske održivosti i smanjenje ovisnosti o vanjskim izvorima energenata. Globalna situacija u 2022. godini pokazala je koliko su globalni lanci opskrbe energentima osjetljivi na regionalne krize. Nesigurnost opskrbe i porast cijena na globalnoj razini ukazuju na sve veću potrebu oslanjanja na vlastite izvore energenata, kako onih klasičnih, tako i obnovljivih. Obnovljivi izvori energije pokazuju se kao jedan od modela koji nisu toliko podložni geopolitičkim utjecajima. Na području UA Osijek postoji veliki potencijal geotermalnih izvora koje je potrebno detaljno istražiti te, ukoliko je moguće, iskoristiti u svrhu grijanja te zdravstvenih potreba građana i posjetitelja u drugim JLS-ovima. Potrebno je iskoristiti i potencijal sunčeve energije kroz izgradnju solarnih elektrana i solarnih panela u svrhu proizvodnje električne energije te instalacije solarnih punionica za električna vozila, uzevši u obzir da se energetska tranzicija u nadolazećem razdoblju nameće kao nužnost i prioritet. Usto, prepoznate su mogućnosti izgradnje toplane na biomasu kao dvojnog rješenja za sustav grijanja i za sustav gospodarenja otpadom, zatim unaprjeđenje javne rasvjete LED tehnologijom radi smanjenja potrošnje električne energije (pri čemu je Osijek već proveo niz

projekata) te unaprjeđenje i razvoj sustava toplinarstva. Kako bi nova ulaganja i unaprjeđenja bila u najboljoj mjeri integrirana u sustav, potrebno je unaprijediti postojeću elektroenergetsku mrežu.

5.3.3. Infrastruktura za internetsku povezanost

Infrastruktura širokopojasnog pristupa razvijena je na području grada Osijeka, no naglasak treba staviti i na ostale JLS-ove UA Osijek. U JLS-ovima je potrebno ulagati u razvoj i unaprjeđenje infrastrukture za povezivost s naglaskom na općine s područja UA u kojima postoji najmanja razvijenost i dostupnost širokopojasne infrastrukture. Osječko-baranjska županija već je pokrenula projekt razvoja širokopojasne infrastrukture na području općina Antunovac, Čepin, Erdut, Ernestinovo, Šodolovci, Vladislavci i Vuka, ali potrebno je pratiti trendove u razvoju i unaprjeđenju tehnologije kako bi se stvorili primjereni uvjeti za razvoj gospodarstva i IT industrije i osigurao kvalitetan priključak stanovništva na internet.

5.3.4. Urbani prijevoz

Urbani prijevoz značajan je za funkcioniranje svih odsječaka društva UA Osijek. Potreban je visokokvalitetan prometni sustav i infrastruktura koja može zadovoljiti potrebe putnika, posebno u pogledu javnog prijevoza koji bi mogao istisnuti cestovni promet smanjenjem broja osobnih automobila. Povećanje korištenja alternativnih oblika prijevoza, ali i javnog prijevoza, ujedno doprinosi i smanjenju negativnog utjecaja na okoliš, poglavito na smanjenje emisije CO₂ te korištenja fosilnih goriva. Također, potrebno je jačanje mobilnosti stanovnika, povezanosti središnjeg urbanog naselja i okolnih lokalnih upravnih jedinica te intermodalna infrastruktura i inovativna rješenja koja olakšavaju korištenje usluga javnog prijevoza, prvenstveno u kontekstu inteligentnih transportnih sustava (ITS) i digitalizacije usluga. Uz javni prijevoz, korištenje i razvoj intermodalnog prijevoza obuhvaća i teretni promet, razvoj i uređenje zračne luke te infrastrukture za zračni promet, ali i unaprjeđenje i razvoj riječnog prometa. Neki od primjera su planiranje proširenja putničkog terminala i operativnih površina Zračne luke Osijek, razvoja komplementarnih sadržaja neposredno uz Zračnu luku Osijek, kao i investiranje u ekološki prihvatljive izvore energije na području Zračne luke. Iskorištavanje potencijala rijeke Dunava i Drave, potencijal je za razvoj intermodalnog prijevoza UA Osijek i pozicioniranje u svrhu regionalnog teretnog hub-a. Jedna od važnih sastavnica urbanog prijevoza je i pješачko-biciklistička infrastruktura u kojoj su vidljivi pozitivni pomaci na području UA Osijek napravljeni ulaganjem u razvoj biciklističkih staza u prošlom razdoblju 2014. - 2020. Aglomeracijom prolazi i europska EURO Velo 6 ruta što dodatno daje na važnosti biciklističkoj infrastrukturi i na snazi u kontekstu turističkog potencijala. S više od 45 km biciklističkih staza, Osijek je prepoznat po ulaganjima u ovu infrastrukturu i dobro je pozicioniran za daljnja ulaganja u području alternativnih, čistih prijevoznih sredstava.

Sve navedeno mora pratiti i primjerena prometna infrastruktura pa je potrebno osigurati dodatna ulaganja u unaprjeđenje i razvoj cestovne infrastrukture, uz nužno uređenje nerazvrstanih cesta i javne rasvjete uz prometnice. Nužno je također napomenuti da se na području UA Osijek, ali i na cijelom području OBŽ i dalje radi na podizanju prometne povezanosti i mobilnosti. Uređenjem prijamne zgrade Željezničkog kolodvora Osijek, osim prometa uredio se i objekt od kulturnog

značaja. Usto, planiran je i projekt rekonstrukcije pruge Osijek-Virovitica. Osim toga, tvrtka Gradski prijevoz putnika d.o.o. pruža uslugu javnih dijeljenih bicikala na području Osijeka i moguće ju je dodatno unaprjeđivati novim funkcionalnostima i novim uslugama u kontekstu digitalnih tehnologija.

6. Opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala, uključujući ispunjavanje kriterija u svezi sa strateškom relevantnošću projekata

JLS-i Urbane aglomeracije planiraju ITU ulaganja tako što će prvenstveno osigurati teritorijalnu koncentraciju u području, imajući u vidu mrežni pristup osiguravanja usluga i infrastrukture za podizanje kvalitete života.

Mrežni pristup podrazumijeva strukturu ulaganja usmjerenu na teritorijalno dobro raspršene usluge i infrastrukturu. Ovisno o sektorima i prirodi potreba, zamišljen je više ili manje centralizirano, u rasponu od temeljenja razvojnih potencijala na Osijeku kao središtu do potpuno policentričnog pristupa.

Centralizirani model podrazumijeva daljnji razvoj jednog velikog središta koje je povezano s manjim središtima, tako da svi imaju primjerenu razinu pristupa složenim uslugama i infrastrukturi, ali i dovoljno dobru povezanost s velikim središtem.

Policentrični mrežni model podrazumijeva osiguravanje jednake razdiobe usluga i sadržaja po brojnim manjim središtima, dozvoljavajući potencijalno nešto snažniju koncentraciju u velikom središtu, ali vodeći računa o tome da komplementarni i međusobno povezani sadržaji, usluge i infrastruktura budu dostupni u svim jedinicama lokalne samouprave i/ili naseljima.

U području osiguravanja sportsko-rekreacijske, kulturne i turističke infrastrukture, ključno je stajalište da na cijelom prostoru UA Osijek treba osigurati visoku kvalitetu života i dostupnost sadržaja. U urbanom središtu to podrazumijeva kompleksnije i veće investicije, no planirana je skupina investicija u manjim sredinama koje će osigurati osnovne pretpostavke za zdrav, raznolik, rekreativnim i kulturnim događanjima bogat život.

Aktivnosti i intervencije u području energetske učinkovitosti i ulaganja u zelenu infrastrukturu i fizičku obnovu prostora planirane su policentrično, kako bi se omogućio ujednačen pristup primjerima dobre prakse i postigla jednaka kvaliteta u svim područjima.

Podupiranje poduzetništva predviđa decentralizaciju koja teži policentričnom razvoju, premda očekuje najjaču koncentraciju usluga i infrastrukture u Osijeku. Planirani mrežni razvoj institucija na cijelom području, zamišljen je tako da budu tematski komplementarne (specijalizirane za specifične aspekte poduzetništva) i organizacijski povezane u sustav međusobne razmjene.

Slična logika primijenjena je na razvoj prometne infrastrukture gdje je prostorni naglasak na intervencijama u prometnim čvorištima. To se osobito odnosi na Osijek koji je središte prometnog opterećenja cijelog područja i čiji je gradski prijevoz jedan od ključnih preduvjeta pristupačnosti infrastrukture i usluga svim stanovnicima Urbane aglomeracije. Manje intervencije što osiguravaju održivost i učinkovitost prometnog sustava predviđene su kao niz investicija na cijelom području, ne bi li se osigurala dobra razvedenost prometne mreže i povezanost cijelog prostora.

U odnosu na višesektorsku prirodu ITU intervencija, ona je osobito vidljiva u odnosu na posebni cilj 1.3. Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja. Naime, predviđena su ulaganja u društvenu infrastrukturu mješovitog karaktera kojom se istovremeno osigurava bogatstvo sadržaja i primjereno vrednovanje kulturne i industrijske baštine te prostora općenito.

6.1. Doprinosi ITU mehanizma provedbi SRUA-a

ITU mehanizam u Republici Hrvatskoj tijekom nadolazećeg financijskog razdoblja 2021. – 2027., definiran je i ograničen Integriranim teritorijalnim programom koji se temelji na *bottom up* pristupu odnosno definiranju potreba. Namjena ITU alokacije kao najznačajnijeg financijskog dijela za provedbu ove Strategije, ograničena je na integriranost projekata koji će se financirati, pa je tako provedba ITU mehanizma planirana kroz tri specifična cilja ITP-a:

- Specifični cilj RSO1.3. *Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja.*
- Specifični cilj RSO2.8. *Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika.*
- Specifični cilj RSO5.1. *Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima.*

Prilikom izrade SRUA-e, naročito se vodilo računa o usklađenosti mjera što se planiraju provoditi kroz ITU mehanizam, koje su sukladne s prihvatljivim aktivnostima specifičnih ciljeva ITP-a kroz koji se ITU mehanizam provodi.

Tako je u projektima koji će se financirati kroz ITU mehanizam stavljen naglasak na uređenje javnog prostora te razvoj zelene infrastrukture i regeneraciju javnih prostora po modernim načelima integriranog razvoja (1), ulaganja u *brownfield* lokacije s naglaskom na kulturnu i turističku ponudu (2), unaprjeđenje sportsko-rekreacijske infrastrukture (3), ulaganja u nova prometna rješenja (4) te jačanje gospodarske infrastrukture (5), a sve u službi građana i visoke kvalitete života.

Pritom je naglasak stavljen na ulaganja u infrastrukturu značajnu za uključiv gospodarski i društveni razvoj kroz doprinos zdravlju i dobrobiti građana. U projektima regeneracije javnih prostora velik će naglasak biti na integraciji parkovne hortikulture s pješačkim i biciklističkim površinama radi boljeg rješavanja gradske mobilnosti te revitalizaciji matrice povijesnih parkova i sive infrastrukture središta Osijeka. Planira se provedba pilot-projekta na razini gradskih četvrti gdje će se integrirano provoditi mjere energetske učinkovitosti, mjere razvoja zelene i sive infrastrukture uz pripadajuću infrastrukturu za elektromobilnost (npr. izgradnja e-punionica) i poticanje mjera niskouglijasnog razvoja na lokalnoj razini korištenjem obnovljivih izvora energije. Planirani su i projekti vrednovanja, očuvanja, obnove i prezentacije materijalne kulturne baštine - razvoja održivog turizma i kvalitetnije ponude prepoznatljivog turističkog odredišta - promicanja cjelogodišnjeg turizma, zelene i digitalne tranzicije javne turističke infrastrukture koja će doprinijeti dodatnom povećanju atraktivnosti UA. Projekti unaprjeđenja kulture planirani su na integrirano kroz *green culture* koncept i razvoj nedostajuće infrastrukture za pružanje novih sadržaja. Projekti *brownfield* ulaganja idu u smjeru regeneracije prostora u središtu, dajući im novu namjenu prvenstveno u kulturno-turističkom, ali i gospodarskom području. Planirani projekti koji će se financirati kroz ITU mehanizam prate sve trendove i moderne paradigme urbanog razvoja - zeleno, uključivo, održivo i otporno.

ITU mehanizam ključan je pokretački element provedbe Strategije urbane aglomeracije koji će odgovoriti na cijeli niz utvrđenih potreba i potencijala proizašlih iz analize stanja, unutar ograničenja i okvira postavljenog nadređenim strateškim dokumentima, ponajprije ITP-om. Međuovisnost SRUA i ITU mehanizma vidljiva je u znatnom sufinanciranju projekata i u prožetosti financijskih ulaganja kroz ITU mehanizam u nizu različitih sektora i mjera SRUA. U nastavku je naveden konkretniji prikaz ITU ulaganja, njegova međuovisnost sa SRUA i doprinos razvoju, te je tablično sumiran prikaz tipa intervencija.

Jedno od ključnih ulaganja kroz ITU mehanizam predviđeno je u području **zelene urbane infrastrukture i zelenog razvoja središta**. Tako je planiran integrirani projekt uređenja središta Osijeka putem uređenja javnih površina i hortikulture, pješačkih i biciklističkih površina te postavljanja dječjih igrališta. Također, planirana je rekonstrukcija javne infrastrukture na području Gradske četvrti Retfala objedinjavanjem zelene infrastrukture i prenamjenom prostora za potrebe kulturne i gospodarske namjene. Slično ulaganje odnosi se na rekonstrukciju Tržnice Osijek s uređenjem okolnih javnih i zelenih površina odnosno sveobuhvatnom rekonstrukcijom postojeće zgrade i racionalizacijom prostora uz primjenu mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.

Navedena ulaganja, komplementarna su ostalim planiranim projektima unutar SRUA-e koji nisu planirani kroz ITU financiranje, a odnose se na ulaganja i revitalizaciju gradskih prostora. Primjerice, jedinice lokalne samouprave imaju planirana slična ulaganja obnove urbanog prostora - uređenje središta Antunovca, rekonstrukciju javne površine u Bilju te uređenje središta naselja Dopsin. Svi projekti planiraju sektorsku integraciju mjera tako što uključuju unaprjeđenje zelene infrastrukture i ulaganja u održivu mobilnost (npr. električni romobili, stalci za bicikle i sl). Kao dodatni element, projekti će provesti i energetske obnove zgrada javne namjene radi poboljšanja energetskih svojstava zgrade i uvođenja obnovljivih izvora energije.

Zelena ulaganja nisu vidljiva samo na području zelene urbane infrastrukture i planiranih pilot-projekata gradskih četvrti koji integrirano uključuju različita sektorska ulaganja, nego i na području **uređenja sportsko-rekreacijskih sadržaja** na otvorenom. Ulaganja u sportsko-rekreacijske sadržaje i njihovu infrastrukturu, detektirana su kao jedna od ključnih razvojnih potreba. Grad Osijek će kroz ITU financiranje pristupiti uređenju koje će doprinijeti boljoj dostupnosti sportsko-rekreacijskih sadržaja i višoj kvaliteti života. Kao nove modele razvoja prostora i sadržaja, treba istaknuti uređenje bajera odnosno umjetno nastalih vodenih površina i okolice u sportsko-rekreativne prostore s uređenim javnim površinama i zelenom infrastrukturom u obuhvatu. Projekti uključuju uređenje dječjih i sportskih igrališta, postavljanje urbane opreme i hortikulturno uređenje urbanih područja. Prihvatljive aktivnosti bit će pobliže definirane dokumentacijom otvorenog poziva. Projekti su povezani s drugim sličnim projektima uređenja zelenih površina i sportsko-rekreativnih zona u Osijeku koji se pripremaju u okviru ITU mehanizma i drugih izvora financiranja. Jedan od takvih strateških projekata je revitalizacija Parka Zrinjevac i zgrade sportske dvorane, riječ je o integriranoj revitalizaciji i fizičkoj obnovi sportske infrastrukture i ulaganjima u zelene javne površine te hortikulturu zajedno s pripadajućim ulaganjima u održivu mobilnost. Ulaganja u osječku sportsku infrastrukturu planirana su i kroz ITU ulaganja u rekonstrukciju kompleksa Gradski vrt i Gradskih bazena. U sektoru uređenja sportsko-rekreacijskih sadržaja i zelene infrastrukture planirana su komplementarna ulaganja i u drugim jedinicama lokalne samouprave kroz otvoreni poziv ITU mehanizma. Navedenim pozivom želi se potaknuti ravnomjerniji razvoj svih dijelova urbanog područja i povećanje sportskih sadržaja na cijelom području. Planirana su ulaganja u različitu sportsko-turističku infrastrukturu, stvaranje mreže manjih objekata i uređenje zelenih površina. Cilj ovog ITU ulaganja je dodatan poticaj za bavljenje sportom, druženje i zdrav život te osiguravanje prostora za zdrav i kvalitetan boravak u prirodi. Sve ovo znatno doprinosi kvaliteti života pa je prepoznato u potrebama i potencijalima urbanog područja. Budući da su projekti raspoređeni po urbanom području temeljem analize potreba, ova ulaganja imaju značajku teritorijalne integracije područja.

Analizom potreba utvrđena je nužnost stvaranja preduvjeta koji će omogućiti kvalitetnije usluge i dostupnije sadržaje te odgovarajuću infrastrukturu. To se umnogome odnosi na **kulturnu infrastrukturu odnosno ulaganja u prezentaciju i dostupnost kulture** kroz pružanje novih sadržaja ili obnovu kulturne baštine UA. Naime, revitalizacijom zapuštenih objekata industrijske i kulturne baštine stvaraju se pretpostavke za kreiranje novih sadržaja, objekti se stavljaju u funkciju, ponajprije kulture i turizma. Analizom je također utvrđeno da je potrebno voditi računa o integriranom pristupu prezentaciji takvih sadržaja i objekata, radi njihove maksimalne utilizacije.

Također, integriranim pristupom razvoju kulture na području UA Osijek te kontinuiranim radom na prostornoj integraciji objekata od kulturnog značaja, omogućilo bi se stvaranje komplementarnih sadržaja i suradnje među JLS-ovima.

Projekti koji se planiraju financirati iz ITU mehanizma usmjereni su prema obnovi i revitalizaciji kulturne baštine odnosno stavljanju zapuštenih prostora u funkciju (*brownfield* ulaganja). U tom kontekstu treba istaknuti projekte Grada Osijeka koji su izravno usmjereni obnovi kapitalnih lokacija kao što je primjerice rekonstrukcija zgrade Hrvatskog narodnog kazališta, dok drugi komplementarni strateški projekti neće ići kroz ITU mehanizam. Rekonstrukcija zgrade HNK u Osijeku, zaštićenog dobra odnosno kulturne baštine Republike Hrvatske - projekt je policentrične važnosti koji ima utjecaj na unaprjeđenje kulturno-turističke ponude cijele UA. On u sebi integrira ulaganje u kulturnu baštinu, društveni sadržaj, turističku vrijednost i predstavljanje kulturno-umjetničke baštine.

Osim projekata središta UA i druge jedinice lokalne samouprave kroz otvoreni poziv ITU planiraju investirati u proširenje kulturne ponude i sadržaja te obnovu kulturne baštine.

Uz navedena ulaganja u sportsku i kulturnu infrastrukturu, ITU **ulaganja u društvenu infrastrukturu** su planirana cjelovito kroz SRUA, pa se planiraju i projekti koji u sebi integriraju socijalnu komponentu odnosno brinu se o uključenosti i stvaranju aglomeracije s kvalitetnim životom svih stanovnika. Ova ulaganja bit će financirana kroz otvoreni poziv za društvenu i javnu infrastrukturu.

Urbani prijevoz značajan je za funkcioniranje svih odsječaka društva unutar Urbane aglomeracije Osijek. Potreban je visokokvalitetan prometni sustav s infrastrukturom koja može zadovoljiti potrebe putnika, posebno u pogledu javnog prijevoza. Podjednako je važna sastavnica urbanog prijevoza i biciklističko-pješačka infrastruktura koja je već unaprijeđena ITU sredstvima u financijskom razdoblju 2014. - 2020. Radi osiguravanja kontinuiteta te dodatne nadgradnje infrastrukture, kroz ITU mehanizam je planiran niz **ulaganja u biciklističku infrastrukturu** unutar ograničenog poziva za stvaranje mreže biciklističkih staza. Uz navedeno, planirana je i kupovina električnih školskih autobusa, projekt koji želi osigurati siguran i ekološki prihvatljiviji prijevoz školske djece u Osijeku.

Premda je trenutni status razvijenosti mreže poduzetničko-potpornih institucija i gospodarskih zona zadovoljavajući, u nekim JLS-ovima postoji potreba za izgradnjom specijaliziranih poduzetničkih potpornih institucija i inkubatora koji će pružati podršku poduzetnicima. U tom kontekstu kroz ITU mehanizam je planiran otvoreni poziv za razvoj projekata **poduzetničke infrastrukture**. Projekti će doprinijeti stvaranju povoljnijih uvjeta za povećanje proizvodnih kapaciteta u različitim gospodarskim granama i tako doprinijeti gospodarskom razvoju urbane aglomeracije.

Sažeti prikaz planiranih ITU ulaganja predočava vidljive koristi za Urbanu aglomeraciju - konkretne i mjerljive u točno određenim područjima - što prate trendove urbanog razvoja i ključne su za daljnji rast. Ovako planirana ulaganja u UA Osijek pokrivaju gotovo sva područja intervencija odnosno ulaganja definirana ITP-om te posljedično doprinose ostvarenju većine pokazatelja ITP-a. Kroz ulaganja u podršku gospodarstva, stvaraju se kapaciteti inkubacije (RCO15) i omogućava većem broju MSP-ova korištenje usluga inkubatora (RCR18). Ulaganjima u biciklističko-pješačku infrastrukturu povećava se broj korisnika te infrastrukture i omogućava čišći urbani prijevoz (RCO58, RCR64). Drugim ulaganjima osiguravaju se okolišno prihvatljiva vozila i povećan broj korisnika novog školskog prijevoza (RCR62). Ulaganja u javne zgrade različite namjene, doprinijet će se poboljšanim energetske svojstvima (RCO19) i smanjenju godišnje potrošnje primarne energije (RCR26). Revitalizacija *brownfield* područja i fizička obnova javnih prostora, tj. ulaganje u višenamjensku infrastrukturu urbanih područja, ostvarit će niz pokazatelja - od površine obnovljenog zemljišta za koje je primljena potpora (RCO38), a koje se upotrebljava za zelene površine, gospodarske ili druge svrhe (RCR52), preko financiranih pilot-projekata u urbanim područjima (RCO5.1.2. i pripadajući RSR5.1.1), do broja kulturnih i turističkih lokacija za koje je primljena potpora s pripadajućim posjetiteljima (RCO77 i RCR77).

Predviđena ITU ulaganja i njihov značaj prema posebnim ciljevima SRUA Osijek

Posebni cilj 1.1. Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja

Vrsta ITU intervencija

- Nisu predviđene ITU intervencije za ovaj posebni cilj.

Opis ITU intervencija

- Nisu predviđene ITU intervencije za ovaj posebni cilj.

Posebni cilj 1.2. Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana

Vrsta ITU intervencija - RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima

- Provedba inovativnih pilot-projekata na razini gradskih četvrti i naselja, te na razini naselja općina u sastavu urbanih aglomeracija/područja na integrirani način.
- Ulaganja u višenamjensku sportsku, obrazovnu, turističku, društveno-kulturnu, istraživačko-razvojnu, gospodarsku, društveno-poduzetničku i sličnu infrastrukturu značajnu za uključiv gospodarski i društveni razvoj kroz doprinos zdravlju i dobrobiti građana, socijalnom uključivanju, obrazovanju i proširenju turističke ponude.

Opis ITU intervencija

- Pilot-projekt obnove gradskih središta uz stvaranje sadržaja i sektorsku integraciju raznih mjera ključnih za uspjeh projekta.
- Uređenje društvenih domova i pripadajuće infrastrukture kao centralnih mjesta okupljanja i života manjih središta.
- Uređenje javne infrastrukture za potrebe društvenih događanja.

Posebni cilj 1.3. Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja

Vrsta ITU intervencija - RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima

- Ulaganja u višenamjensku sportsku, obrazovnu, turističku, društveno-kulturnu, istraživačko-razvojnu, gospodarsku, društveno-poduzetničku i sličnu infrastrukturu značajnu za uključiv gospodarski i društveni razvoj kroz doprinos zdravlju i dobrobiti građana, socijalnom uključivanju, obrazovanju i proširenju turističke ponude.
- Sanacija *brownfield* područja (npr. onečišćena zemljišta, zatrovana ili napuštena, veliki vojni kompleksi, industrijske lokacije, napušteni ugostiteljsko-turistički prostori, napušteni objekti stambene i poslovne namjene, komunalni objekti i dr.) te njihova revitalizacija u kulturnu, sportsku, društvenu, obrazovnu, socijalnu, turističku namjenu, za namjenu zelene površine (parkove, vrtove i sl.) koja je dio sustava zelene infrastrukture gradova.
- Očuvanje, obnova, revitalizacija i prezentacija kulturne baštine (materijalne i nematerijalne), muzejska infrastruktura. Obnova i turistička revitalizacija zaštićenih spomenika kulture u komercijalne svrhe. Ulaganja u turističku valorizaciju kulturne baštine u funkciji razvoja održivog turizma.

Opis ITU intervencija

- S obzirom na visok stupanj financijskog opterećenja kapitalnih projekata ovog tipa na proračune JLS-ova, velik broj ulaganja i ITU intervencija odnosi se na razvoj mreže objekata i zelenih prostora mješovite namjene na cijelom području (sportsko-rekreativne, društvene i kulturne) koji će osigurati sukladno broju i veličini pojedinih središta i JLS-a, pristupačnost i prostorne uvjete za sport, rekreaciju, kulturne sadržaje i zabavu - polazeći primarno od revitalizacije zapuštenih objekata i prostora industrijske i kulturne baštine. Planirana su ulaganja u različitu sportsko-turističku infrastrukturu kao i stvaranje mreže manjih objekata u području, uključujući sportsko-rekreativne objekte i zelene površine u pojedinim općinama.

Posebni cilj 2.1. Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede

Vrsta ITU intervencija - RSO1.3. Jačanje održivog rasta i konkurentnosti MSP-ova i otvaranje radnih mjesta u njima, među ostalim i kroz produktivna ulaganja

- Stvaranje povoljnog okružja za poduzetništvo ulaganjima u poslovnu infrastrukturu (primjerice centri za potporu poslovanja, poduzetnički inkubatori/akceleratori, *coworking* prostori, itd.) radi pozicioniranja urbanih područja kao regionalnih *hubova* i jačanja njihove uloge u stvaranju regionalnih ekosustava koji daju učinkovitu podršku regionalnim lancima vrijednosti i razvoju prioriternih niša industrijske tranzicije.
- Ulaganja u višenamjensku turističku, gospodarsku, društveno-poduzetničku i sličnu infrastrukturu značajnu za uključiv gospodarski razvoj i proširenje turističke ponude.
- Očuvanje, obnova, revitalizacija i prezentacija kulturne baštine (materijalne i nematerijalne), muzejska infrastruktura. Obnova i turistička revitalizacija zaštićenih spomenika kulture u komercijalne svrhe. Ulaganja u turističku valorizaciju kulturne baštine u funkciji razvoja održivog turizma.

Opis ITU intervencija

- Predviđa se kombinacija infrastrukturnih ulaganja i jačanja usluga u potpornim institucijama s adekvatnim i komplementarnim specijalizacijama, tako što će prostorno i sadržajno pojedini inkubatori i poslovna infrastruktura na cijelom području, tj. u raznim JLS-ovima, činiti cjelovit sustav.
- Razvoj poduzetničko-potporne infrastrukture radi transformacije poduzetništva i razvoja novih sektora pametne specijalizacije gospodarstva.
- Razvoj turističke ponude s naglaskom na kulturnu i sportsko-rekreacijsku ponudu ulaganjima u objekte dodane vrijednosti.

Posebni cilj 3.1. Unaprjeđenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa

Vrsta ITU intervencija - RSO2.8. Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika

- Ulaganja u izgradnju ili značajnu nadogradnju pješačke, biciklističke, e-biciklističke i srodne infrastrukture.
- Ulaganje u postavljanje novih ili modernizaciju postojećih digitaliziranih i/ili inteligentnih gradskih i prigradskih sustava javnog prijevoza za putnike, uvođenje ekološki prihvatljivog javnog prijevoza, uključivo i sustava javnih bicikala i e-bicikala te srodnih osobnih prijevoznih sredstava.
- Ulaganja u infrastrukturu kojima se uklanjaju uska grla i poboljšava sigurnost i protočnost prometa uključujući izgradnju podvožnjaka/nadvožnjaka, mostova i parkirnih kuća, uključivo i pješačkih i biciklističkih staza, posebice tamo gdje je gust promet i visok sigurnosni rizik (u slučaju nadležnosti državnih i županijskih uprava za ceste).

Opis ITU intervencija

- Ulaganja u izgradnju ili značajnu nadogradnju pješačke, biciklističke, e-biciklističke i srodne infrastrukture u cijelom području.
- Ulaganja u infrastrukturu kojom se uklanjaju uska grla u prometu i osigurava protočnost za sve oblike prometa u cijelom području.
- Ulaganja u razvoj i unaprjeđenje intermodalne prometne infrastrukture te ekološki prihvatljivih oblika prijevoza.

Posebni cilj 3.2. Poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Vrsta ITU intervencija - RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima

- Pilot-projekti: Provedba mjera energetske učinkovitosti, obnove energetskih mreža, razvoj zelene i sive infrastrukture, održive mobilnosti i e-mobilnosti te izgradnja e-punionica.

Opis ITU intervencija

- Pilot-projekt mjera energetske učinkovitosti, uključujući energetske obnovu i primjenu obnovljivih izvora energije (npr. fotonaponskih sustava na krovovima) u zgradama javnog sektora, u javnoj rasvjeti (razvoj mreže štedljive javne rasvjete s LED tehnologijom na cijelom urbanom području) i prometu (e-punionice, promocija e-vozila i sl.)

Posebni cilj 3.3. Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora

Vrsta ITU intervencija - RSO5.1. Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima

- Izgradnja i značajna nadogradnja zelene infrastrukture, osim u svrhu prilagodbe klimatskim promjenama (parkovi bogati biološkom raznolikošću, propusni pokrivač tla, zeleni zidovi, zeleni krovovi, zelena školska dvorišta itd.).
- Ulaganja u fizičku obnovu, uređenje i sigurnost javnih prostora (video nadzor, signalizacija i prepreke za osiguranje pješačkih zona, pješački pothodnici, nogostupi, stupići, itd.)
- Ulaganja u infrastrukturu, obnovu i uređenje javnih površina gradskih jezgri.

Opis ITU intervencija

- Razvoj zelene javne infrastrukture.
- Ulaganja u fizičku obnovu, uređenje i sigurnost javnih prostora i uređenje gradske jezgre.
- Očuvanje prirodne baštine i bioraznolikosti na urbanom području.

Posebni cilj 3.4. Zeleni i čisti komunalni sustavi i infrastruktura

Vrsta ITU intervencija

- Nisu predviđene ITU intervencije za ovaj posebni cilj.

Opis ITU intervencija

- Nisu predviđene ITU intervencije za ovaj posebni cilj.

6.2. Osiguranje strateške relevantnosti kroz ITU mehanizam

JLS-i urbane aglomeracije provest će prioritizaciju ITU intervencija u postupku odabira prihvatljivih projekata primjenjujući sljedeće kriterije:

- Relevantnost projekta
 - za jedan ili više ciljeva SRUA-a
 - za doprinos projekta pokazateljima SRUA-a
- Integrativni učinak projekta
 - broj stanovnika na koje projekt utječe prema broju stanovnika u JLS-ima
 - broj jedinica lokalne samouprave na čijem se području projekt provodi
 - broj potencijalnih korisnika u ciljanoj skupini (posjetitelja, korisnika infrastrukture, poduzetnika i sl. ovisno o vrsti projekta)
- Kapaciteti za provedbu projekta
- Tehnička i administrativna spremnost
- Doprinos rješavanju izazova socijalno ugroženih ili društveno isključenih skupina, rodnoj ravnopravnosti, ili zaštiti okoliša.

U kontekstu integrativnog učinka promatra se utjecaj projekta na Urbanu aglomeraciju, tako što projekt povezuje razne vrste intervencija, utječe na veći broj sastavnica/stanovnika UA Osijek ili ima razvojni potencijal za cijelu UA Osijek. Osim integrativnog učinka, navedeni elementi imaju i društveni učinak - cilj je da projekt što pozitivnije utječe na razvoj društva ne samo prilikom provedbe, već i nakon završetka.

Temeljem ovog niza kriterija analizirana je postojeća baza projekata JLS-a Urbane aglomeracije i utvrđeno je, da područje UA Osijek ima ukupno 187 projekata potencijalno usklađenih s odgovarajućim područjima Integriranog teritorijalnog programa, ponajviše u područjima prometa, zaštite, razvoja i promicanja kulturne baštine i kulturnih usluga te zaštite, razvoja i promicanja resursa javnog turizma i turističkih usluga, fizičke obnove i sigurnosti javnih prostora.

U dijalogu s ključnim dionicima, prikupljanjem dodatnih podataka o određenim projektima, sagledavanjem strateške važnosti potencijalnih ulaganja za razvoj UA u nadolazećem razdoblju i analizom mogućnosti sufinanciranja nekih projekata kroz alternativne izvore financiranja - odredili su se ključni strateški projekti koji će doprinijeti postavljenim prioritetima javnih politika odnosno odgovarajućim specifičnim ciljevima na najbolji mogući način. Pritom će se osigurati tematska ili prostorna integracija projekata koji će svojim rezultatima uvelike utjecati na cjelokupno područje UA.

Projekti planirani kroz ITU mehanizam definirani su unutar Koordinacijskog vijeća UA Osijek, odnosno nakon spomenute prioritizacije projekata temeljem uputa nadležnog Ministarstva, uzevši u obzir stratešku važnost projekata kao i njihov doprinos sektorskoj i teritorijalnoj integraciji područja. Strateška važnost projekata definirana je temeljem odluka Koordinacijskog vijeća (načelnika i gradonačelnika) odnosno temeljem uvida u ključne potrebe i strateškog promišljanja o razvoju u nadolazećem razdoblju. Većina strateških projekata kapitalni su za razvoj Aglomeracije i financijski zahtjevni pa sufinanciranje kroz ITU mehanizam ublažava velika opterećenja proračuna

JLS-a. Strateška relevantnost osigurana je i usklađenošću navedenih projekata s drugim nadređenim aktima strateškog planiranja, te je tako osiguran sinergijski učinak na razvoj Aglomeracije. Kapitalni projekti središta Urbane aglomeracije imat će policentrični utjecaj s obzirom na kohezivnu narav Osijeka unutar UA.

Teritorijalna integracija odnosno provedba istog ili komplementarnog tipa intervencija na različitim lokacijama, vidljiva je primjerice u projektima vezanim uz prometnu infrastrukturu, poput ulaganja u biciklističku infrastrukturu. Takvim ulaganjima želi se doprinijeti zadovoljenju potreba na cijelom području UA Osijek. Osim toga, ulaganja u društvenu infrastrukturu koja će kroz otvoreni poziv biti raspoređena na različitim lokacijama UA Osijek, također će zadovoljiti utvrđene infrastrukturne potrebe (sportske, kulturne ili općedruštvene) u različitim jedinicama lokalne samouprave.

Projekti financirani kroz ITU mehanizam definirani su nakon pomnog promišljanja o razvoju Aglomeracije, usklađeni su s ITP-om kao nadređenim dokumentom te poštuju načela integracije nužna za rješavanje utvrđenih potreba. Odabir strateških projekata uvelike utječe na kvalitetu života i ubrzan razvoj u ciljanim područjima intervencija.

6.3. Opis sustava provedbe ITU mehanizma

ITU provedbeno tijelo osnovano je radi provedbe Strategije Urbane aglomeracije Osijek 2014. - 2020. te je za razdoblje 2021.-2027. pri Upravnom odjelu za financije i fondove Europske unije Grada Osijeka, Odsjeku za provedbu ITU mehanizma (ITU PT). Taj je Odsjek ustrojstvena jedinica Upravnog odjela, obavlja zadane i povjerene zadaće sukladno važećim propisima, posebice one što se odnose na institucionalni okvir za korištenje ESI fondova:

1. U skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe o tijelima SUK-a Grad Osijek obavlja ulogu PTOO.
2. U skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe o tijelima SUK-a, PTOO u okviru specifičnih ciljeva iz svoje nadležnosti (SC 1.3, 2.8 i 5.1) obavlja funkcije iz članka 73. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/1060 koje se posebno utvrđuju u okviru svakog pojedinog poziva na dodjelu bespovratnih sredstava.
3. U skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe o tijelima SUK-a PTOO u okviru specifičnih ciljeva iz svoje nadležnosti, obavlja i dodatne funkcije:
 - Suraduje s Koordinacijskim tijelom, UT-om za ITP, drugim posredničkim tijelima i partnerima tijekom provedbe i praćenja ITP-a.
 - Sudjeluje u aktivnostima koje provodi UT za ITP u obavljanju koordinativne funkcije u odnosu na tijela SUK-a radi usklađenog djelovanja u pitanjima od zajedničkog interesa ili u rješavanju kada je potrebno sudjelovanje svih tijela SUK-a.
 - Sudjeluje u radu Odbora za praćenje ITP-a.
 - Suraduje s UT-om za ITP u izradi kriterija za odabir operacija.
 - Suraduje s UT-om za ITP u izradi dokumentacije poziva na dodjelu bespovratnih sredstava iz Priloga 1. ovog Sporazuma.
 - Sudjeluje u aktivnostima zatvaranja ITP-a.
 - Upravlja rizicima na razini funkcija.
 - U elektronički sustav za razmjenu podataka evidentira i elektronički pohranjuje podatke o svakoj operaciji u okviru svoje nadležnosti.

- Osigurava čuvanje dokumenata i evidencija o provedbi funkcija radi osiguravanja odgovarajućeg revizijskog traga.
 - Ako je ujedno i korisnik u okviru ITP-a, osigurava odgovarajuće razdvajanje funkcija.
 - Na zahtjev Koordinacijskog tijela u mrežu za informiranje i komunikaciju određuje osobu odgovornu za informiranje i komunikaciju, koja je u svom radu odgovorna nacionalnom koordinatoru u području komunikacije, vidljivosti i transparentnosti povezane s potporom iz EU fondova i službeniku za komunikaciju programa.
 - U skladu s komunikacijskim planom iz članka 5. stavka 2. točke 10. Zakona o institucionalnom okviru za korištenje fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ 116/21) provodi komunikacijske aktivnosti iz svoje nadležnosti te o njima izvještava Upravljačko i Koordinacijsko tijelo.
 - Izrađuje dokumente u skladu s Pravilima za ITP 2021. – 2027.
 - Izvještava UT za ITP o provedbi projekata na urbanom području.
4. U skladu s člankom 7., stavcima 3. i 4. Uredbe o tijelima SUK-a PTOO:
- Na zahtjev te u rokovima definiranim u Pravilima za ITP 2021. - 2027. UT-u za ITP dostavlja sve relevantne informacije i dokumente o bilo kojem pitanju vezanom uz upravljanje sredstvima fondova iz svoje nadležnosti.
 - Jedna je od strana kod sklapanja ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

7. Usklađenost s EU strateškim dokumentima, Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama, planovima razvoja županija te dokumentima prostornog uređenja

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017, 151/22) određuje da je akte strateškog planiranja niže razine potrebno uskladiti s aktima strateškog planiranja više razine. To podrazumijeva da planovi razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave moraju biti usklađeni s Nacionalnom razvojnom strategijom, nacionalnim i regionalnim sektorskim i višesektorskim strategijama te odgovarajućim regionalnim razvojnim planovima.

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine sastoji se od tri prioriteta javnih politika, od kojih se svaki prioritet zasebno ostvaruje vlastitim posebnim ciljevima. SRUA Osijek u skladu je s osnovnim razvojnim načelima, prioritetima te strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine (u daljnjem tekstu NRS 2030) te pridonosi ostvarenju međunarodnog i nacionalnog strateškog okvira usmjerenog na regionalni razvoj te razvoj UA Osijek. Strategija razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine usklađena je također s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje 2021. - 2027. NRS 2030 hijerarhijski je najviši dugoročni akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske dok je Plan razvoja Osječko-baranjske županije 2021. - 2027. temeljni srednjoročni strateški planski akt u kojem se utvrđuju ciljevi i prioriteti razvoja županije.

Usklađenost strategije s EU regulativom i EU strateškim dokumentima očituje se u usklađenosti s Europskim zelenim planom, EU Teritorijalnom agendom 2030, Urbanom Agendom te Poveljom iz Leipziga za održive europske gradove. Usklađenost s Europskim zelenim planom očituje se, primjerice, kroz zelenu i digitalnu transformaciju u poljoprivredi te zelenim javnim prijevozom s ciljem smanjivanja emisija CO₂. Usklađenost s EU teritorijalnom agendom očituje se u smislu funkcionalnih regija. Primjerice, svaki od niže navedenih prioriteta podržava razvoj svakog JLS-a unutar UA, stvarajući funkcionalno okruženje za sve građane, bolje upravljanje kao i održavanje njihovog prirodnog krajobraza sukladno povijesnom i budućem razvoju. Bolje upravljanje i uravnoteženiji pristup razvoju s ciljem ostvarivanja ciljeva EU očituje se u usklađenosti s EU Urbanom agendom. Ostvarivanjem posebnih ciljeva smanjit će se jaz između razvijenosti JLS-ova na urbanom području te će se na taj način doprinijeti razvoju urbane dimenzije JLS-ova. Usklađenost s Poveljom iz Leipziga očituje se, također, kroz svaki poseban cilj. Sama povelja adresira mnoge izazove gradova koji se u vidu urbanih područja odnose na aspekte poput učinkovitog urbanog prijevoza, uređenja javnih prostora i krajobraza te postizanja općenite kohezije na urbanim područjima.

Poseban cilj 1.1: "Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja" u skladu je s razvojnim smjerom 2. "Jačanje otpornosti na krize" NRS 2030 unutar kojeg se nalazi strateški cilj 5. "Zdrav, aktivan i kvalitetan život". Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s

Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine. Točnije PC 1.1. usklađen je s Planom razvoja OBŽ, i to u posebnom cilju 2.: “Razvoj i unapređenje sustava zdravstva i socijalne skrbi”, unutar prioriteta 1. “Osnaživanje i unapređenje društvenog sustava i kvalitete života građana.” Kvaliteta zdravstvenog sustava, promicanje zdravlja, zdrave prehrane i aktivnog života, razvoj socijalnih usluga te omogućavanje uvjeta za dostojanstveno starenje omogućuje svim skupinama društva kvalitetan, ispunjen i aktivan život te smanjuje nesigurnosti oko brige za budućnost. Na taj način, SRUA Osijek doprinosi razvoju zdravog, solidarnog i prosperitetnog društva, kao i viziji Republike Hrvatske kao zemlje koja ulaže u ljude.

Poseban cilj 1.2: “Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana” u skladu je s razvojnim smjerom SC 5. “Zdrav, aktivan i kvalitetan život” te SC 6. “Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji” u skladu je s razvojnim smjerom 2. “Jačanje otpornosti na krize” NRS 2030. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to u posebnom cilju 4. “Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana” unutar prioriteta 1. “Osnaživanje i unapređenje društvenog sustava i kvalitete života građana.” Na taj način, SRUA Osijek doprinosi razvoju zdravog, solidarnog i prosperitetnog društva, kao i viziji Republike Hrvatske kao zemlje koja ulaže u ljude, te potiče održivost, inovativnost i otpornost hrvatskog turizma kroz ulaganja i unapređenje turističkog ekosustava. Uz to, na taj način se doprinosi stvaranju uvjeta za poticanje mladih na ostajanje u vlastitoj sredini, osnivanje obitelji, kao i za poticanje drugih na doseljavanje na područje Osječko-baranjske županije.

Poseban cilj 1.3: “Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja” u skladu je s razvojnim smjerom 1. “Održivo gospodarstvo i društvo” NRS 203), unutar kojeg se nalazi strateški cilj 1 “Konkurentno i inovativno gospodarstvo” te strateški cilj 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to u posebnom cilju 4. “Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana”, unutar prioriteta I. “Osnaživanje i unapređenje društvenog sustava i kvalitete života građana.” te u posebnom cilju 11. “Jačanje regionalne prepoznatljivosti pomoću brendiranja i promidžbe”. Na taj način SRUA Osijek doprinosi dodatnom brendiranju i promociji, osobito valorizacijom prirodnih i kulturnih resursa i baštine, sportskih aktivnosti i zdravog načina života.

Poseban cilj 2.1: “Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede” u skladu je s razvojnim smjerom 3, “Zelena i digitalna tranzicija” NRS 2030, unutar kojeg se nalazi strateški cilj 11. “Digitalna tranzicija društva i gospodarstva”. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to prvenstveno u posebnom cilju 9. Razvoj i unapređenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva, posebnom cilju 10. “Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja te posebnom cilju” 12. “Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva”, unutar prioriteta 3. “Regionalna prepoznatljivost, konkurentnost i inovativnost

gospodarstva”. Na taj način SRUA Osijek doprinosi već započetoj digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva te povećanju regionalne prepoznatljivosti, konkurentnosti i inovativnosti hrvatskog gospodarstva i poljoprivrede.

Poseban cilj 3.1: “Unapređenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa”, u skladu je s razvojnim smjerom 3. “Zelena i digitalna tranzicija” NRS 2030, unutar kojeg se nalazi strateški cilj 10. “Održiva mobilnost”. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to u posebnom cilju 7. “Razvoj i unapređenje održive mobilnosti” unutar prioriteta 2. “Kvalitetan, siguran i očuvan životni prostor”. Na taj način SRUA Osijek doprinosi realizaciji javnih prometnih politika i njihovom usmjerenju na smanjenje jaza u kvaliteti između cestovne i željezničke infrastrukture kao osnove za razvoj gospodarstva te smanjivanja emisija CO₂. Također, SRUA doprinosi i usmjerenosti na izgradnju i modernizaciju prometne infrastrukture u svrhu dodatnog povezivanja s relevantnim europskim prometnim koridorima.

Posebni cilj 3.2: “Poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije” u skladu je s razvojnim smjerom 3 “Zelena i digitalna tranzicija” NRS 2030, unutar kojeg se nalazi strateški cilj 8. “Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost”. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to u posebnom cilju 6. “Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unapređenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije” unutar prioriteta 2. “Kvalitetan, siguran i očuvan životni prostor”. Na taj način SRUA Osijek doprinosi planovima Republike Hrvatske za očuvanje prirode i bioraznolikosti, kao i očuvanje prirodnih resursa poput, voda, šuma, tla i mora. Uz to, Hrvatska je dala podršku zajedničkom cilju EU o smanjenju emisija stakleničkih plinova od najmanje 55 posto do 2030. godine u odnosu na razinu iz 1990. godine kao i cilju klimatske neutralnosti do 2050. godine. Iz tog razloga, naponi će se usmjeriti u smanjenje emisija stakleničkih plinova koji dolaze iz segmenta proizvodnje energije te omogućiti veći stupanj energetske učinkovitosti i korištenja OIE.

Poseban cilj 3.3: “Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora” u skladu je s razvojnim smjerom 3 “Zelena i digitalna tranzicija” NRS 2030, unutar kojeg se nalaze strateški ciljevi 7. “Sigurnost za stabilan razvoj” i 8. “Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost”. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to u posebnim ciljevima 13. “Unapređenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom” i 14. “Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije” unutar prioriteta 4. “Učinkovito i djelotvorno upravljanje”. Na taj način SRUA Osijek doprinosi jačanju otpornosti na krize razvojem urbanog okruženja i zelene infrastrukture u urbanim područjima. Takve intervencije uključivat će planski osmišljene zelene i vodne površine, a odnosit će se i na druga prostorna rješenja temeljena na prirodi radi brige za okoliš i očuvanja prirode, prirodnih funkcija i procesa.

Poseban cilj 3.4: “Zeleni i čisti komunalni sustavi i infrastruktura” u skladu je s razvojnim smjerom 3 “Zelena i digitalna tranzicija” NRS 2030, unutar kojeg se nalazi strateški cilj 8. “Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost”. Također, ovaj poseban cilj usklađen je i s Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, i to u posebnom cilju 6. “Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unapređenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije” unutar prioriteta 2. “Kvalitetan, siguran i očuvan životni prostor”. Na taj način SRUA Osijek doprinosi povećanju djelotvornosti u gospodarenju komunalnom infrastrukturom, posebice otpadom, i priprema UA Osijek za prijelaz na kružno gospodarstvo.

Posebni ciljevi SRUA Osijek	NRS 2030	Plan razvoja OBŽ
Poseban cilj 1.1.: Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	PC 2. Razvoj i unapređenje sustava zdravstva i socijalne skrbi
Poseban cilj 1.2.: Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	PC 4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana
Poseban cilj 1.3.: Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	PC 4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana PC 11. Jačanje regionalne prepoznatljivosti pomoću brendiranja i promidžbe
Poseban cilj 2.1.: Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	PC 9. Razvoj i unapređenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva PC 10. Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja PC 12. Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva
Poseban cilj 3.1.: Unapređenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa	SC 10. Održiva mobilnost	PC 7. Razvoj i unapređenje održive mobilnosti
Poseban cilj 3.2.: Poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	PC 6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unapređenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije
Poseban cilj 3.3.: Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	PC 13. Unapređenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom PC 14. Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije
Poseban cilj 3.4.: Zeleni i čisti komunalni sustavi i infrastruktura	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	PC 6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unapređenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije

Tablica 2: Usklađenost posebnih ciljeva razvoja UA Osijek s hijerarhijski nadležnim strateškim dokumentima

8. Opis prioriteta javne politike u srednjoročnom razdoblju

Strategija razvoja Urbane aglomeracije usmjerena je na tri prioriteta javne politike koji odgovaraju strateški nadređenim dokumentima i obuhvaćaju nekoliko posebnih ciljeva.

1. Zdrav, kulturno bogat i društveno aktivan životni stil svih generacija,
2. Dinamično, inovativno i održivo gospodarstvo,
3. Povezan, očuvan i zelen životni prostor.

Prioritet javne politike 1: Zdrav, kulturno bogat i društveno aktivan životni stil svih generacija

Prioritet javne politike 1 definiran je polazeći od pretpostavke da je ključna razvojna potreba područja upravo zaustavljanje demografskog slabljenja prostora urbane aglomeracije, a kao ključni potencijal na kojem urbani prostor treba graditi svoj razvoj prepoznata je upravo kvaliteta života koja je već ranije definirana kao osnovna snaga ovog prostora.

Ovaj prioritet javne politike provodit će se kroz tri predviđena posebna cilja:

Posebni cilj 1.1: Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja

U analizi se pokazuje da je dostupnost i bogatstvo društvenih, kulturnih i rekreativnih sadržaja, kao i zdravstvenih i socijalnih usluga jedna od značajnih snaga osječke urbane aglomeracije, ali i kako postoji potreba da se ta dostupnost ujednači u cijelom području i za sve generacije i društvene skupine.

Stoga će jedinice lokalne samouprave Urbane aglomeracije Osijek strateški usmjeriti svoje zajedničko djelovanje na projekte i inicijative koji podržavaju razvoj infrastrukture i povezivanje svih izvaninstitucionalnih i institucionalnih dionika u sustavu zdravstva i socijalne skrbi, s idejom osiguravanja jednakog pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama na cijelom području i za sve društvene skupine. Osobita pažnja bit će posvećena povezivanju do sada brojnih manjih inicijativa i programa u mrežni, strukturirani pristup u području skrbi za starije i nemoćne. Uz to, poticat će se pilot projekti u području osiguravanja primarne, a osobito sekundarne zdravstvene zaštite na cijelom području primjenom telemedicine i organizacijom mobilnih zdravstvenih timova.

Tako se ovim ciljem mogu primjerice financirati i pilot projekti za jačanje usluga:

- Pilot projekti umrežavanja i povezivanja naselja i različitih dionika u sustavu socijalne skrbi radi osiguravanja jednakog pristupa uslugama socijalne skrbi,
- Pilot projekti povezivanja naselja i lokalnih zajednica radi osiguravanja pristupa sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Posebni cilj 1.2: Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana

Dionici u analizi prepoznaju da je angažman građana u lokalnoj zajednici, kao i razvoj civilnog društva, bitan preduvjet kvalitetnog razvoja urbanog društva, te je u novom razdoblju potrebno poticati upravo intervencije koje će kroz male, lokalne inicijative povezivati same građane i različite dionike koji u civilnom i javnom sektoru rade na razvoju sadržaja i usluga za građane i jačanju lokalne zajednice. Poticanje transparentnosti i otvorenosti jedinica lokalne samouprave, kako u svakodnevnom radu tako i u provedbi strateških dokumenata, inicijativa i projekata te direktna i kontinuirana komunikacija s građanima ključni su za razvoj uključivog i aktivnog društva.

Strateški se važnim prepoznaje ulaganje u pilotiranje mreže društveno-kulturnih centara kao mjesta za okupljanje, edukaciju i uključivanje građana, a osobito mladih u inovativne i kreativne pristupe razvoju zajednice. U okviru ovih ulaganja mora se osigurati specijalizacija pojedinih društveno-kulturnih centara za pojedine teme bitne za razvoj urbane aglomeracije, njihova suradnja i razmjena s idejom da se kroz njihov rad u cjelini generira participacija svih dijelova prostora u inovativnom i proaktivnom razvoju prostora. Dodatno, poticanje angažmana ne smije biti ograničeno samo na mlade pripadnike zajednice već treba inzistirati na međugeneracijskoj povezanosti i umrežavanju, odnosno, osigurati adekvatno mjesto za starije s ciljem prepoznavanja njihovih društvenih i infrastrukturnih potreba.

Posebni cilj 1.3: Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja

Cijela je urbana aglomeracija izrazito bogata kulturnom i industrijskom baštinom koja je već i u prethodnom programskom razdoblju doživjela značajne iskorake u revitalizaciji, što je stvorilo preduvjete za obogaćivanje kulturne ponude, kao i društvenih sadržaja i prostora, prvenstveno sadržaja koji okupljaju građane različite dobi i iz cijele urbane aglomeracije te razvoj turističkih potencijala. U analizi je, međutim, prepoznata potreba kako za daljnjom revitalizacijom nasljeđa u funkciji obogaćivanja sadržaja za stanovnike i posjetitelje, tako i za što jačim angažmanom svih građana u konzumiranju sadržaja i njihovom su-kreiranju, kao i općenito jačim angažmanom u zajednici. Osobito se to odnosi na djecu i mlade, čiji životni stil sve više udaljava pojedince iz javnog prostora i fizičke okolice, odmičući ih od zajednice i zajedništva. Upravo zbog prepoznavanja potrebe

za sadržajima za mlade, ali i zbog velikog potencijala u turizmu i općenitoj kvaliteti života na osječkom urbanom području, jedinice lokalne samouprave urbane aglomeracije prepoznaju, između ostalog, razvoj sportskih i rekreativnih sadržaja infrastrukture kao jedan od ključnih razvojnih prioriteta.

U okviru ovog posebnog cilja, stoga, predviđa se mreža objekata i otvorenih prostora mješovite namjene (sportsko-rekreativne, društvene i kulturne) na cijelom području, koji će osigurati, sukladno broju i veličini pojedinih središta i JLS-a, pristupačnost i prostorne uvjete za sport, rekreaciju, kulturne sadržaje i zabavu, a polazeći između ostalog od revitalizacije zapuštenih objekata i prostora industrijske i kulturne baštine. Kroz ovaj cilj, planirana su ulaganja u različitu sportsko-turističku infrastrukturu kao i stvaranje mreže manjih objekata u području, uključujući sportsko-rekreativne objekte i zelene površine u pojedinim općinama.

Prioritet javne politike 2: Dinamično, inovativno i održivo gospodarstvo

Osijek i njegove okolne jedinice lokalne samouprave snažno su povezane u zajednički gospodarski ekosustav koji određuju dominacija prerađivačke industrije, nacionalno značajan udio poljoprivredne proizvodnje, kao i međunarodno prepoznat uspon IT industrije koji stvara važnu pretpostavku za digitalnu transformaciju i rast ukupnog gospodarstva te demografski oporavak. Kao sveučilišni grad s kvalitetnom obrazovnom vertikalom, Osijek i njegova urbana aglomeracija imaju velik potencijal u razvoju inovativnih, tehnološki naprednih i na znanju utemeljenih industrija i usluga pa je daljnja integracija obrazovnog i gospodarskog sektora, ali i jačanje uloge obrazovnih i istraživačkih institucija u ukupnoj dinamici gradskog života, jedan od ključnih instrumenata kojim se taj potencijal treba dalje razvijati. Urbana aglomeracija i dalje želi poticati razvoj gospodarskog ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju, kako industrije, tako i poljoprivrede, razvijajući mrežu potpornih i obrazovnih institucija.

Ovaj prioritet javne politike provodit će se kroz jedan poseban cilj:

Posebni cilj 2.1: Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede

Analizom su prepoznati gospodarski potencijali područja koji obuhvaćaju njegovu bogatu industrijsku tradiciju koja se očituje i u danas razvijenoj prerađivačkoj industriji, kao i rast IT industrije koja je u proteklom desetljeću zauzela značajnu ulogu u gospodarstvu urbane aglomeracije, s nacionalnom i međunarodnom perspektivom. Također, poljoprivreda i dalje zauzima značajan udio gospodarstva urbane aglomeracije, osobito u JLS-ima izvan samog grada, a uz to povezana je kako s prerađivačkom industrijom, tako i s turističkim potencijalom prostora. Dominacija OPG-ova za koje analiza pokazuje da su mahom slabo upoznati s naprednim

tehnologijama proizvodnje i potrebama zelene proizvodnje ukazuje na razvojnu potrebu za jačanjem kapaciteta malih poljoprivrednih proizvođača za podrškom u zelenoj i digitalnoj tranziciji.

JLS-i iz urbane aglomeracije prepoznaju potrebu da se digitalna i zelena transformacija gospodarstva i poljoprivrede nastavi sljedećim elementima:

- Daljnjim razvojem infrastrukture i usluga potpornih institucija koja pomažu postojeća i nova poduzeća u razvoju inovacija i tehnološkom unaprjeđivanju njihova rada, osobito u kontekstu digitalne i zelene transformacije na cijelom urbanom području,
- Izgradnjom infrastrukture, znanja i usluga za potrebe izravnih ulaganja u gospodarstvu urbanog prostora,
- Jačanjem uloge Sveučilišta i obrazovnih institucija u oblikovanju eko-sustava kroz poticanje suradničkih projekata na različitim obrazovnim razinama, promičući cjeloživotno obrazovanje, kao i projekata koji promiču suradnju znanstvenog, obrazovnog i poslovnog sektora te JLS-a i civilnog društva po modelu *quadruple helix*,
- *Razvojem infrastrukture i usluga koji će poljoprivrednicima omogućiti prelazak na održive, čiste, produktivne i konkurentne oblike proizvodnje i plasmana proizvoda te lokalne lance opskrbe,*
- *Povezivanjem obrazovne i znanstveno-istraživačke vertikale u cjeloviti sustav cjeloživotnog obrazovanja, kao i stvaranja novih poduzetnika u poljoprivredi u skladu s principima zelene i digitalne transformacije, povezivanjem poljoprivrednog sektora s IT sektorom radi razvoja novih i inovativnih usluga i proizvoda.*

U razvoju urbane aglomeracije, stoga, predviđa se kombinacija infrastrukturnih ulaganja i jačanja usluga u potpornim institucijama s adekvatnim i komplementarnim specijalizacijama, kao i projekti bez investicijske komponente koji se odnose na razvoj suradnje u ekosustavu po modelu *quadruple helix*, a koji polaze od potrebe za uspostavom središnje uloge Sveučilišta u razvoju poticajnog gospodarskog i društvenog okruženja.

Ulaganja u kulturnu i turističku infrastrukturu također proizlaze iz potencijala turističke ponude područja, odnosno revitalizacije trenutne infrastrukture koja se koristi i u turističke svrhe. Predviđaju se ulaganja u revitalizaciju i opremanje postojećih lokacija, od kojih su neke i tretirane kao zaštićena kulturna dobra. Ulaganjem u ovu infrastrukturu podići će se turistička ponuda područja, povećati broj sadržaja te omogućiti dodatan razvoj posebnih oblika turizma koji ciljaju na kulturne i društvene sadržaje te tako unaprijediti gospodarska slika područja.

Prioritet javne politike 3: Povezan, očuvan i zelen životni prostor

Jedna od ključnih kvaliteta života u urbanom području Osijek, na kojoj predstavnici svih JLS-a žele dalje graditi razvoj aglomeracije jest činjenica da ono već predstavlja dobro fizički integriran i očuvan prostor. Kako bi se i dalje zadržala i pojačala takva kvaliteta prostora, urbana aglomeracija mora osnažiti prometnu povezanost između pojedinih JLS-ova, kao i kvalitetu i okolišnu prihvatljivost gradskog prometa u središtu, naglašavajući održivost prometa. Uz to, od iznimne je važnosti naglasiti i očuvati prednost kvalitete prostora kroz visoku razinu komunalnih usluga i infrastrukture, dostupnost čistih izvora energije i očuvanje bioraznolikosti prostora prepoznatljivog po atraktivnom i vrijednom prirodnom okolišu uz rijeku Dravu, tradicionalnim perivojima i vrijednom i autentičnom arhitektonskom naslijeđu.

Ovaj prioritet javne politike provodit će se kroz četiri predviđena posebna cilja:

Posebni cilj 3.1: Unapređenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa

Urbana aglomeracija bit će u sljedećem razdoblju usmjerena na razvoj jednolike kvalitete pješačkog i biciklističkog prometa ulaganjima u pješačku, biciklističku, e-biciklističku i srodnu infrastrukturu na cijelom području, kao i na unapređenje javnog prijevoza u Gradu Osijeku i između pojedinih naselja unutar urbanog prostora. Uz razvoj javnog prijevoza, radi sigurnosnih aspekata i funkcionalnosti prometa, ulaganja će također biti usmjerena ka uklanjanju uskih grla u prometu, a imajući uvijek u vidu i protočnost najprometnijih cestovnih prometnica za biciklistički i pješački promet. Povrh unutarnjeg povezivanja urbane aglomeracije, za razvoj područja bitno je njegovo daljnje intermodalno povezivanje s okolinom. Analiza je pokazala kako postoji potreba za unapređenjem i razvojem intermodalne infrastrukture, uz veliki potencijal zračne luke, riječne luke, autobusnih i željezničkih kolodvora i stajališta te prometnog položaja u neposrednoj blizini međunarodnih prometnih pravaca, koji su značajan razvojni potencijal i konkurentska prednost područja.

Stoga se u okviru ovog posebnog cilja predviđaju sljedeće mjere i tipovi operacija:

- Ulaganje u postavljanje novih ili modernizaciju postojećih digitaliziranih gradskih i prigradskih sustava javnog prijevoza za putnike, osobito kroz razvoj tramvajskog prometa u Gradu Osijeku,
- Ulaganja u izgradnju ili značajnu nadogradnju pješačke, biciklističke, e-biciklističke i srodne infrastrukture u cijelom području,
- Ulaganja u infrastrukturu kojom se uklanjaju uska grla u prometu i osigurava protočnost za sve oblike prometa u cijelom području te uređenje cestovne infrastrukture,
- Ulaganja u razvoj i unapređenje intermodalne prometne infrastrukture.

Posebni cilj 3.2: Poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

U urbanom području postoji velik i nedovoljno istražen i iskorišten potencijal za korištenje obnovljivih izvora energije. U uvjetima visokih rasta cijena energenata i udjela troškova energije u životnim troškovima i poslovanju, konkurentnost urbane aglomeracije u borbi za zadržavanje i privlačenje mlađe populacije i kvalitetne radne snage uvelike ovisi i o pristupačnosti obnovljivih izvora energije. S obzirom na fizičke uvjete na prostoru urbane aglomeracije Osijek, potencijal pa onda i potreba za većim korištenjem osobito su vidljivi u odnosu na geotermalne izvore i solarnu energiju, kao i na povećanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu te energetske učinkovite sustave u toplinarstvu.

Stoga je u nadolazećem razdoblju predviđena podrška za nekoliko tipova investicija i aktivnosti:

- Mjere energetske učinkovitosti, uključujući energetske obnovu i primjenu obnovljivih izvora energije (npr. fotonaponskih sustava na krovovima) u zgradama javnog sektora, u javnoj rasvjeti (razvoj mreže štedljive javne rasvjete s LED tehnologijom na cijelom urbanom području) i prometu (e-punionice, promocija e-vozila i sl.),
- Istraživanje mogućnosti razvoja geotermalnih izvora u toplinarstvu za cijelu urbanu aglomeraciju;
- Razvoj solarnog potencijala područja prvenstveno na javnim površinama i zgradama

Posebni cilj 3.3: Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora

U strateškom razdoblju 2021. - 2027. JLS-ovi u urbanom području Osijek žele osigurati da prostor cijele aglomeracije ostane privlačno mjesto za život na način da osigura što bolje očuvanje prirodne baštine prostora i dalje razvije zelenu urbanu infrastrukturu u cijelom području. Uz to, cijelo područje urbane aglomeracije ima značajnu potrebu za fizičkom obnovom i povećanjem sigurnosti u svojim javnim prostorima, uključujući rekonstrukciju zgrada javne namjene koje su lošem stanju i gube osnovnu funkcionalnost, kao i video nadzor na javnim prostorima (trgovima, parkovima, grobljima).

Predviđene vrste ulaganja stoga obuhvaćaju:

- Razvoj zelene javne infrastrukture,
- Ulaganja u fizičku obnovu, uređenje i sigurnost javnih prostora i uređenje gradske jezgre,
- Očuvanje prirodne baštine i bioraznolikosti na urbanom području,
- Smanjenje rizika od prirodnih katastrofa i nepogoda, uključujući suradnju JLS-ova na istraživanju i prevenciji štetnih događaja (npr. problem komaraca) i katastrofa (poplave) te organizaciji sustava civilne zaštite.

Posebni cilj 3.4: Zeleni i čisti komunalni sustavi i infrastruktura

Daljnji razvoj komunalne infrastrukture pretpostavka su održivosti i visoke kvalitete života u urbanim područjima. JLS-i urbane aglomeracije Osijek nastaviti će ulagati u razvoj čiste i učinkovite komunalne infrastrukture i usluga, osobito u područjima zbrinjavanja otpada, kao i sustava vodovoda i odvodnje.

Predviđene vrste investicija obuhvaćaju:

- Ulaganja u čistu i održivu infrastrukturu za vodoopskrbu i zbrinjavanje otpadnih voda,
- Ulaganja u infrastrukturu za održivo upravljanje otpadom, uključujući sustave prikupljanja, razvrstavanja i obrade otpada,
- Aktivnosti jačanja svijesti, informiranja i uključivanja građana u odgovorno i održivo upravljanje okolišem te unapređenje usluga.

9. Popis posebnih ciljeva i ključnih pokazatelja ishoda**Strateški cilj:****NRS 2030:**

Strateški cilj 5: "Zdrav, aktivan i kvalitetan život"

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC2. Razvoj i unapređenje sustava zdravstva i socijalne skrbi

PC4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Očekivani broj godina zdravog života	58,5 godina žene i 56,5 godina muškarci (2018.)	64,2 godine žene i 63,7 godina muškarci (2018.)
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	23,3% (2019.)	< 15%

Posebni cilj 1.1.: Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja

Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području "Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi" (prema NKD-u 2007.) (01.02.05.53) - <i>Ukupan iznos bruto investicija u novu dugotrajnu imovinu u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi na području UA Osijek</i>	241.152 EUR	288.000 EUR

Strateški cilj:

NRS 2030:

Strateški cilj 5: "Zdrav, aktivan i kvalitetan život"

Strateški cilj 6. "Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji"

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana

PC5. Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanje obitelji

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Očekivani broj godina zdravog života	58,5 godina žene i 56,5 godina muškarci (2018.)	64,2 godine žene i 63,7 godina muškarci (2018.)
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	23,3% (2019.)	< 15%

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Totalna stopa fertiliteta	1,47 djece (2018.)	1,8 djece
Posebni cilj 1.2: Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana		
Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
Broj korisnika obnovljene društvene infrastrukture - <i>Procijenjeni broj korisnika novouređene ili stvorene društvene infrastrukture kroz projekte</i>	0	10.000 stanovnika

Strateški cilj:**NRS 2030:**

Strateški cilj 5: "Zdrav, aktivan i kvalitetan život"

Strateški cilj 6: "Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji"

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC4.Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Očekivani broj godina zdravog života	58,5 godina žene i 56,5 godina muškarci (2018.)	64,2 godine žene i 63,7 godina muškarci (2018.)
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	23,3% (2019.)	< 15%
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Totalna stopa fertiliteta	1,47 djece (2018.)	1,8 djece

Posebni cilj 1.3. Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja

Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
m ² uređene posjetiteljske infrastrukture - <i>Ukupna površina stvorene/uređene/obnovljene posjetiteljske infrastrukture kulturne, društvene, rekreativne ili turističke namjene na području UA Osijek</i>	0	25.000 m²

Strateški cilj:

NRS 2030:

SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

SC2. Obrazovani i zaposleni ljudi

SC9 Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC9. Razvoj i unapređenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva

PC3. Razvoj i unapređenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada

PC10. Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Europska ljestvica uspjeha u inoviranju	25. mjesto u EU-u (2020.)	<18. mjesta
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	65% (2019.)	75%

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	63. mjesto (2019.)	<45. mjesta
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u	0,97% BDP-a (2018.)	3% BDP-a
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Postotak visokoobrazovanih u dobnoj skupini 30 – 34 godine	33,1% (2019.)	Dostići prosjek EU-a
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Stopa sudjelovanja odraslih (dobna skupina 25 – 64) u cjeloživotnom obrazovanju	3,5 % (2019.)	Dostići prosjek zemalja EU-a - 10,8 % (2019.)
Posebni cilj 2.1. Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede		
Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
Broj korisnika izgrađene/uređene gospodarske infrastrukture - <i>Broj gospodarskih subjekata koji koriste usluge (uključujući najam prostora) u novoizgrađenoj poduzetničkoj infrastrukturi</i>	0	100 gospodarskih subjekata

Strateški cilj:

NRS 2030.

SC 10. Održiva mobilnost

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC7 Razvoj i unapređenje održive mobilnosti

Pokazatelj učinka:

Indeks globalne konkurentnosti (GCI),
komponentna „Infrastruktura”

Početna vrijednost:

32. mjesto (2019.)

Ciljna vrijednost 2030.:

< 28. mjesta

3.1. Unapređenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa

Pokazatelj ishoda:

Broj digitaliziranih prometnih usluga
ili sustava - *Ukupan broj "pametnih"*
sustava, usluga ili rješenja koja su
digitalizirala promet ili prometnu
infrastrukturu

Početna vrijednost:

0

Ciljna vrijednost 2029.:

4

Strateški cilj:

NRS 2030:

SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC 6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unapređenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.)	75,23 % (2018.)	65 %
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	28,02 % (2018.)	36,40 %
Posebni cilj 3.2. Poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije		
Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
Stanovništvo obuhvaćeno mjerama energetske učinkovitosti i OiE - <i>Broj stanovnika na području UA Osijek obuhvaćeno novim mjerama energetske učinkovitosti i OiE</i>	0	30.000 stanovnika

Strateški cilj:

NRS 2030:

SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj

SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC 13. Unapređenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom

PC 14. Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Pojava kriminala, nasilja ili vandalizma po postotku prijava	2,7 % (2019.)	Ostati najbolji u EU

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Stopa recikliranja komunalnog otpada	25,30 % (2018.)	55 %
Posebni cilj 3.3. Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora		
Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
Uređene javne/zelene površine (m ² /ha) - <i>Površina novouređenih javnih/zelenih površina</i>	0	25 ha

Strateški cilj:

NRS 2030:

SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Plan razvoja Osječko-baranjske županije:

PC 6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unapređenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije

Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Emisije stakleničkih plinova (bazna godina – 1990.)	75,23 % (2018.)	65 %
Pokazatelj učinka:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2030.:
Stopa recikliranja komunalnog otpada	25,30 % (2018.)	55 %

Posebni cilj 3.4. Zeleni i čisti komunalni sustavi i infrastruktura

Pokazatelj ishoda:	Početna vrijednost:	Ciljna vrijednost 2029.:
Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (O1.02.6.64) - <i>Ukupna količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge na UA Osijek</i>	16.505 tona	23.000 tona

10. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja

Posebni cilj 1.1 (PC 1.1): Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja

Projekt od strateškog značaja 1: Centralna kuhinja

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Izgradnja objekta Centralne kuhinje za potrebe priprema obroka za djecu vrtića (4000), škola (7500), amaterskih sportskih klubova (200) i socijalno ugrožene stanovnike (100). Prijedlog je prenamjena postojećeg objekta na Pampasu (skladišno/servisni objekt) ili izgradnja novog objekta (na ovoj ili novoj lokaciji).
Spremnost projekta	Projekt nije spreman za provedbu, započela je izrada projektno-tehničke dokumentacije.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseci (2024.- 2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.755.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, lokalni proračun

Posebni cilj 1.2 (PC 1.2): Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana

Projekt od strateškog značaja 2: Rekonstrukcija javne infrastrukture Gradske četvrti Retfala

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Rekonstrukcija tržnice u Gradskoj četvrti Retfala i prenamjena u multifunkcionalni prostor za potrebe društvenih i kulturnih događanja.
Spremnost projekta	Projekt nije spreman za provedbu, započela je izrada projektno-tehničke dokumentacije.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.500.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 3: Uređenje dijela kompleksa OLT

Nositelj	Osječko-baranjska županija
Kratki opis projekta	Projektom je planirana etapa uređenje dijela prostora bivše tvornice OLT kojeg trenutno zauzima niz neuvjetnih objekata, a u svrhu izgradnje Sportskog inkubatora/centra kompetencija. Sportska dvorana i ostali sportski sadržaji će, među ostalim, služiti i za potrebe Sveučilišta. Sportski inkubator će sadržavati sve potrebne sadržaje, dimenzionirane prema pravilima struke, posebnim propisima i međunarodnim pravilima za

Financira
Europska unija

	pojedine natjecateljske sportove. Cilj je formirati sadržaj privlačan za nove korisnike kao i za stanovništvo okolnih prostora koji će koristiti Sportski inkubator/centar kompetencija. Revitalizacija prostora OLT-a podrazumijeva kreiranje novog sadržaja javne, gospodarske, znanstvene i društvene namjene u svrhu revalorizacije područja i novog urbanog kompleksa.
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za provedbu (projektno-tehnička dokumentacija je u visokoj fazi izrade, imovinsko pravni odnosi su riješeni)
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2024.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, županijski proračun

Posebni cilj 1.3 (PC 1.3): Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja

Projekt od strateškog značaja 4: Uređenje obrambenog prostora osječke Tvrđe

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Cilj projekta je doprinijeti afirmaciji povijesnog identiteta Tvrđe kao grada-tvrđave s unutarnjim pravilnim rasterom ulica, četirima ulaznim vratima te složenim zrakastim sistemom velikih obodnih utvrda te oživiti prostor oko Tvrđe, integrirati ga planiranim sadržajima i namjenama u gradski život.
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za provedbu (izrada projektno-tehničke dokumentacije je u tijeku, imovinsko-pravni odnosi su riješeni).
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci (2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	6.500.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 5: Rekonstrukcija i prenamjena Donje oružarnice u muzej (VEGA)

Nositelj	Muzej Slavonije Osijek
Kratki opis projekta	Rekonstrukcija i opremanje zgrade Donje oružarnice koja sa svojih 6000 m2 zatvorenog prostora i 3000 m2 dvorišta odgovara prostornim potrebama smještaja Muzeja Slavonije, koji bi bio lociran na jednom mjestu, s ciljem suvremene i adekvatne obrade, digitalizacije i prezentacije oko 300.000 predmeta i 150.000 knjiga od kojih je većina trenutno pohranjena u spremištima.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu: Izrađen glavni i izvedbeni projekt, građevinska dozvola produžena do 24.10.2025. Potrebna revizija

	troškovnika.
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2025.-2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	15.794.014,23 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun
Projekt od strateškog značaja 6: Rekonstrukcija zgrade Hrvatskog narodnog kazališta	
Nositelj	Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku
Kratki opis projekta	- Uređenje i opremanje "Male scene" rekonstrukcijom interijera. - Klimatizacija, energetska obnova, uređenje fasade i krovnište, odvlaživači. - Pojedinačno zaštićeno kulturno dobro, Z-1265
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, imovinsko-pravni odnosi su riješeni, projektno-tehnička dokumentacija je spremna ali će biti potrebno zanoviti dio dokumentacije.
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2024.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	6.500.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, pomoć Europske unije, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 7: Revitalizacija Konkatedrale sv. Petra i Pavla	
Nositelj	Osječko-Đakovačka nadbiskupija
Kratki opis projekta	Konkatedrala sv. Petra i Pavla u Osijeku je jedan od najprepoznatljivijih simbola i neizostavni dio turističke ponude Grada Osijeka. Obnovom i turističkom valorizacijom ove vrijedne sakralne baštine želi se doprinijeti lokalnom i regionalnom gospodarskom razvoju (povećanje broja posjetitelja, zapošljavanja i turističkih izdataka).
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, riješeni su svi imovinsko-pravni odnosi, kao i projektno tehnička dokumentacija.
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2025.-2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	10.617.824,70 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun
Projekt od strateškog značaja 8: Rekonstrukcija Krunske utvrde	
Nositelj	Grad Osijek

Kratki opis projekta	Zahvatom je planirana rekonstrukcija postojećih kazamata Krunske utvrde, Barutane i uređenje otvorenog prostora. Prostor je namijenjen programima u kulturi (udrugama, izložbama, organizacijama seminara i sl), uključujući i vanjski prostor, na kojem je moguć smještaj privremenih objekata (šatora) za potrebe manifestacija, kao i organiziranje privremenog kampirališta za smještaj posjetioca festivala i događanja. Moguće izuzimanje Barutane (sanitarni čvor, grijanje, uređenje).
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, riješeni su svi imovinsko-pravni odnosi, kao i projektno tehnička dokumentacija.
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci (2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 9: Gradska knjižnica Osijek	
Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Cilj je izgraditi primjeren objekt za Gradsku knjižnicu Osijek, što će biti nužno u skoroj budućnosti nakon razdvajanja i preseljenja Sveučilišne knjižnice u Kampus. Organizacija narodne knjižnice zakonska je obveza svake JLS. Sadašnja zgrada Gradske i Sveučilišne knjižnice Osijek (GISKO) nema dovoljno prostora i rasporedom ne zadovoljava uvjete za daljnji razvoj knjižnice, a također je u dosta lošem stanju te postoji potreba za novom suvremenom zgradom koja bi odgovorila svim zahtjevima korisnika i rezultirala odvajanjem gradske od sveučilišne knjižnice.
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za prijavu.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseci (2026.-2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	10.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 10: Rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove zgrade Muzeja likovnih umjetnosti	
Nositelj	Muzej likovnih umjetnosti
Kratki opis projekta	Projektom će se rekonstruirati postojeća zgrada MLU-a i izgraditi nova zgrada na slobodnom zemljištu u vlasništvu MLU-a radi osiguravanja potrebnih muzejskih prostora, čime se štite, razvijaju i promiču kulturna baština i kulturne usluge te podiže kvaliteta života građana. Za projekt je ishodovana građevinska dozvola te su izrađeni izvedbeni projekt i troškovnik.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu, riješeni su svi imovinsko-pravni odnosi, kao i projektno tehnička dokumentacija.

Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2024. - 2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	7.240.835,98 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, županijski proračun
Projekt od strateškog značaja 11: Rekonstrukcija i dogradnja utvrde Kolođvar	
Nositelj	Općina Čepin
Kratki opis projekta	Projektom bi se obuhvatila obnova utvrde Kolođvar sukladno smjernicama konzervatora. Također izgradio bi se edukacijsko prezentacijski centar za posjetitelje u kojemu bi se održavale edukacije i prezentirala turistička ponuda te povijesna tumačenja same lokacije. Uredilo bi se i parkiralište za posjetitelje te provele marketinške aktivnosti u svrhu vidljivosti i postizanja inicijalne vidljivosti nove turističke ponude.
Spremnost projekta	Ishođena projektno tehnička dokumentacija, pravomoćna građevinska dozvola.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.026.845,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Lokalni proračun, pomoć Europske unije
Projekt od strateškog značaja 12: Rekonstrukcija kompleksa Gradski vrt	
Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Provedba projekta uključuje rekonstrukciju Perivoja Gradski vrt i uređenje otvorenih sportskih terena u prostoru Gradskog vrta. Na mjestu današnjeg pomoćnog nogometnog terena a bivšeg moto-spedway terena planira se rekonstrukcija Perivoja Gradski vrt, koji se ovdje nalazio u 18. stoljeću, a po čemu je i nazvan današnji sportski kompleks. Ukupna površina parka protezala bi se na površini od oko 40.000 m ² . Prilagodbom postojećih terena stadiona Gradski vrt za potrebe atletskog natjecanja stvorili bi se preduvjeti za dodatne sportsko – rekreativne sadržaje čime bi se omogućilo održavanje sportskih domaćih i međunarodnih natjecanja i drugih društvenih događaja.
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za provedbu, imovinsko-pravni odnosi su riješeni, ali nije započela izrada projektno-tehničke dokumentacije.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseci (2025. - 2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 13. Revitalizacija parka Zrinjevac i zgrade sportske dvorane	

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Provedba projekta obuhvaća potpunu energetska obnovu zgrade javnog sektora (ŠD Zrinjevac) radi povećanja energetske učinkovitosti uključujući izradu stanice za sustav javnih bicikala, djelomično obnove zelene površine na čestici zgrade, uređenje dostupne javne površine koja uključuje javno dostupno parkiralište preobrazbom istog u zeleno parkiralište i uređenje postojeće zapuštene zelene površine koja se sastoji od uređenja travnjaka i sadnje visokog i niskog raslinja. Glavne aktivnosti projekta: 1. Upravljanje projektom i administracija 2. Priprema i projektiranje 3. Energetska obnova zgrade javnog sektora s ozelenjivanjem pročelja i uređenjem dijela zelene površine, izrada javno dostupnog parkirališta za bicikle sve na čestici zgrade 4. Rekonstrukcija javno dostupnog parkirališta transformacijom u zeleno parkiralište 5. Rekonstrukcija parka preobrazbom postojeće nefunkcionalne zelene površine.
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za provedbu, imovinsko-pravni odnosi su riješeni, projektno-tehnička dokumentacija nije u potpunosti spremna (u visokoj fazi izrade).
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2024.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.400.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 14: Bazenski kompleks	
Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Projekt je nastavak uređenja parkovnog sportsko-rekreacijskog kompleksa Gradski vrt. Previđena je izgradnja objekta površine 4.700 m² koji bi obuhvaćao sklop sa 4 bazenske školjke (olimpijski bazen 50x25m sa gledalištem kapaciteta 460 mjesta, dva manja prateća bazena te „endless pool“ i pratećim sadržajima (terasa-sunčalište, uprava, strojarnica, garderobe, sanitarije, fitness). Ovim projektom rješava se potreba sportskih klubova i rekreativaca te organizacije međunarodnih natjecanja u sportskim disciplinama koje se održavaju u vodi tijekom cijele kalendarske godine za korisnike iz cijele UA Osijek i šire.

Spremnost projekta	Projekt ima izrađeno idejno rješenje, projektno-tehnička dokumentacija je u izradi. Imovinsko—pravni odnosi u cijelosti su riješeni.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseci (2026.-2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	15.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	državni proračun, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 15: Uređenje zapadnog pojasa Tvrdje	
Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Ovim projektom bit će obuhvaćena rekonstrukcija postojeće zgrade i uređenje okoliša u športsko-rekreacijsku zonu.
Spremnost projekta	Projekt nije spreman za provedbu, nije započela izrada projektno-tehničke dokumentacije. Imovinsko-pravni odnosi su u cijelosti riješeni.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2025.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.000.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 16: ŠRC Copacabana	
Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Projekt je podijeljen u dvije (II) faze – u I. je obnovljen olimpijski bazen i mješoviti bazen dubine 2,40 te su dodani i neki novi sadržaji. U II. fazi projekta potrebno je učiniti isto s preostala 2 bazena uz dodavanje zasebnog bazena za neplivače planirane dubine 0,80 m - 1,20 m i minimalne dimenzije 8,00 m x 12,50 m: veliki rekreacijski bazen na mjestu školjke postojećeg velikog rekreacijskog bazena površine 1962,00 m² i dubine 1,35 m, uz sunčalište kao sigurnosnu barijeru minimalne širine 4,00 m između rekreacijskog bazena i bazena za neplivače te zadržavajući postojeći tobogan uz obnovu / zamjenu dijela elemenata.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2023.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	7.518.597,21 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, lokalni proračun

Posebni cilj 2.1 (PC 2.1): Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede**Projekt od strateškog značaja 17: Gospodarski centar Faza II.**

Nositelj projekta	OBŽ
Kratki opis projekta	Gospodarski centar činit će više objekata različitih namjena, koji će imati ukupnu površinu od oko 75.700 m ² bruto građevinske površine zgrada te 35.000 m ² vanjskog otvorenog izložbenog prostora: Zgrada 1. Gospodarskog centra (multifunkcionalni objekt), Kongresni centar (poslovna namjena: sastanci, kongresi, manifestacije), Nadzemna garaža (servisna namjena: parking), Poslovno-obrtni aneks (naslonjen na garažu, poslovna namjena: obrti, proizvodnja), Poslovni toranj (poslovna namjena: uredi) i Unutarnji izložbeni prostor (gospodarska namjena: sajmovi, pet spojenih hala). Uz zatvorene predviđaju se i otvoreni izložbeni prostori i demonstracijski izložbeni prostori, parkirališni prostori, pristupne ceste i putovi i sadržaji na zelenim površinama (sadržaji za posjetitelje, park, dječja igrališta). Radi se o multifunkcionalnim prostorima čija je osnovna svrha poticanje poduzetništva te ekonomski i strateški razvoj grada, županije i regije.
Spremnost projekta	Projekt je spreman za provedbu, projektno-tehnička je izrađena. Imovinsko-pravni odnosi su u potpunosti riješeni.
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2024.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	26.544.561,68 EUR
Planirani izvori financiranja	Županijski proračun, pomoć Europske unije

Projekt od strateškog značaja 18: Rekonstrukcija zgrade VIII. Bastiona s vodotornjem

Nositelj projekta	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Cilj projekta je značajno doprinijeti održivom turizmu grada i regije stvaranjem dodane vrijednosti kulturno-turističke ponude grada kroz revitalizaciju i promociju kulturne baštine. Prostor je namijenjen i projektiran kao prostor kulturne i ugostiteljske namjene: izložbeni prostor (kazamati sjeverozapadna strana uz vodotoranj), u zgradi "Keksare" bi se smjestio caffe - bar ili eventualno vinska ili pivska kušaonica, umjetničke radionice (kazamati sjeveroistok) i Mala scena (kazamati jugoistok, a šetnica na krovu bastiona i pripadajućih kazamata. Osiguranjem ovih dodatnih prostora za kulturu, umjetničke radionice te turističko-ugostiteljske sadržaje tipa umjetničkih i eno-gastro obrta podigla bi se razina kulturno-turističke ponude grada, privuklo više posjetitelja, što bi u konačnici rezultiralo otvaranjem novih radnih mjesta i gospodarskim rastom. S obzirom na poziciju bastiona u dvorištu Edukativno - informativnog turističkog centra mladih Stara pekara, ovaj projekt bi izvanredno nadopunio već razvijene kulturne i turističke sadržaje Stare pekare i činio bi 'kulturno-umjetnički kvart' vrlo privlačan za posjetitelje.

Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci (2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.981.684,27 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 19: Centar za posjetitelje 2	
Nositelj projekta	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Restitucija zgrade Male vojarne. Nastavak projekta Centra za posjetitelje: zgrada Malog Hornwerka, barokna zgrada (trenutno građevinski potpuno devastirana i izložena u potpunosti atmosferilijama, u krajnjoj fazi raspadanja onoga što je od nje ostalo) čija je obnova i revitalizacija vrlo važna kako bi cijeli kompleks Centra za posjetitelje istočno od Tvrde bio zaokružena cjelina u funkciji razvoja turizma OBŽ. Postoji idejno arhitektonsko rješenje te je izrađen Elaborat konzervatorsko-restauratorskih radova.
Spremnost projekta	Projekt nije spreman za provedbu.
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci (2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.521.900,74 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun
Projekt od strateškog značaja 20: Rekonstrukcija zgrade i dvorišta novog samostana sv. Križa, Bosendorferova 2	
Nositelj projekta	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Rekonstrukcija zgrade javne i društvene namjene u svrhu stvaranja gospodarskih, kulturnih i turističkih sadržaja i smještaja tradicijskih i umjetničkih obrta s ciljem stvaranja pretpostavki za novo zapošljavanje.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci (2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	€3.981.684,27
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun

Posebni cilj 3.1 (PC 3.1): Unapređenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa**Projekt od strateškog značaja 21: El. školski autobusi**

Nositelj	Gradski prijevoz putnika d.o.o.
Kratki opis projekta	Cilj projekta je osigurati siguran i ekološki prihvatljiviji prijevoz školske djece. Gradski prijevoz putnika d.o.o. obavlja posebni linijski prijevoz učenika osnovnih škola Grada Osijeka. Problem s kojim se Gradski prijevoz putnika Osijek trenutno suočava je zastarjeli vozni park s kojim trenutno raspolaže, a koji ne zadovoljava trenutne sigurnosne i ekološke standarde te se projektom planira osigurati prijevoz školske djece koji je siguran i ekološki prihvatljiv. Aktivnost: nabava školskih autobusa opremljenih sigurnosnim pojasevima, naslonima za glavu, klimatiziranim putničkim prostorom i prostorom kabine vozača, naslonima za ruke, motor električni.
Spremnost projekta	Projekt je u fazi pripreme, tj. fazi projektne ideje
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2025.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.500.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 22: Električni vodeni tramvaj

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Vezano uz projekt Uređenja desne obale rijeke Drave i izgradnju komunalnog pristaništa Donji grad, u rujnu 2019. izrađeno je koncepcijsko rješenje plovnog puta dugog gotovo osam riječnih kilometara. Koncepcijskim rješenjem utvrđeno je tehničko rješenje sa svim priključcima na infrastrukturu, predložena je faznost izgradnje stanica vodenog tramvaja i pratećih sadržaja, opisan je način rada, voznog reda i naplate te prijedlog broda (vodenog tramvaja) s procjenom troškova realizacije projekta koji se svojim sadržajem uklapa u sveobuhvatno rješenje osječke Tvrđe, ali i drugih urbanih sadržaja uz lijevu i desnu obalu rijeke Drave, kako postojećih, tako i budućih.
Spremnost projekta	Projekt je u fazi pripreme, izrađeno je koncepcijsko rješenje od RKM 16+400 do 24+200.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2026.-2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.985.865,02 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 23: Izgradnja BS Huttlerova, Osijek

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Izgradnja biciklističke staze Huttlerova od Divaltove do Promenade, u duljini od 1,1 km kako bi se upotpunila mreža biciklističkih staza na području grada Osijeka
Spremnost projekta	Dokumentacija djelomično izrađena, treba dorada.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	400.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 24: Izgradnja BS Tenja

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Izgradnja biciklističke staze kroz naselje Tenja u duljini od 2,77 km koja se nadovezuje na postojeću biciklističku stazu Osijek.
Spremnost projekta	Postoji glavni projekt, potrebno zanoviti
Planirano trajanje projekta	24 mjeseci (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.100.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 25: Izgradnja BS Vukovarska, Osijek

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	BS Vukovarska 1,32 km (od okretišta tramvaja na križanju Ulica M. Gupca i Zeleno polje do spoja na biciklističku stazu Osijek -Sarvaš - Bijelo Brdo - Erdut).
Spremnost projekta	Postoji glavni projekt, dokumentaciju potrebno zanoviti.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	€ 500.000,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 26: Izgradnja BS Josipovac, Osijek

Nositelj	Grad Osijek
----------	-------------

Kratki opis projekta	Biciklistička staza kroz naselje Josipovac u duljini od ____ km (od do).
Spremnost projekta	Projekt nije spreman za provedbu, projektno-tehnička dokumentacija u izradi.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	€ 800.000,00
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 27: Izgradnja biciklističke staze do Kopačeva

Nositelj	Općina Bilje
Kratki opis projekta	Nastavak izgradnje mreže biciklističkih staza prema mjestu Kopačevo zbog povećanja sigurnosti biciklista na županijskoj cesti. Planiran je nastavak gradnje u fazama na postojeću biciklističku stazu "Biljska cesta". Prva faza bi se odnosila na dionicu Komarčev prolaz - Ulica Lajoša Košuta - Petefi Šandora, u duljini oko 3 km.
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za provedbu (projektno-tehnička dokumentacija je u visokoj fazi izrade), imovinsko pravni odnosi su djelomično riješeni.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseci (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.327.228,08 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, Lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 28: Izgradnja pješačko biciklističkih staza u Čepinu

Nositelj	Općina Čepin
Kratki opis projekta	Izgradnja pješačko biciklističkih staza po naselju Čepin kao zelenog načina transporta i kretanja stanovništva. Projekt se sastoji od 4 faze.
Spremnost projekta	Imovinsko pravni status čist. čestice su u vlasništvu općine Čepin. Ulica bana Jelačića - pravomoćna dozvola Kalnička, Psunjska i Vratnička - u postupku ishoda dozvola.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	374.530,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, Lokalni proračun, državni proračun

Projekt od strateškog značaja 29: Izgradnja pješačko-biciklističke staze u Valpovačkoj ulici u Bizovcu

Nositelj	Općina Bizovac
Kratki opis projekta	Izgradnjom pješačko biciklističke staze u Valpovačkoj ulici omogućit će se bolja komunikacija pješaka i biciklista kroz dio naselja Bizovac. Ujedno će ova staza biti poveznica s pješačko biciklističkom stazom na relaciji Josipovac-Samatovci-Cret Bizovački te u budućem vremenu sa stazom Valpovi-Ladimirevci, odnosno Satnica-Petrijevci.
Spremnost projekta	Projekt je u visokoj fazi spremnosti za provedbu. Građevinska dozvola je ishodena (projektna dokumentacija izrađena).
Planirano trajanje projekta	12 mjeseci (2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	418.478,20 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, Lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 30: Izgradnja biciklističke infrastrukture u naselju Laslovo

Nositelj	Općina Ernestinovo
Kratki opis projekta	Izgradnja biciklističke infrastrukture u naselju Laslovo ima za cilj poboljšanje povezanosti na linijama koje služe za dnevne migracije, povećanje korištenja javnih sredstava prijevoza, smanjenje emisija CO ₂ , povećanje sigurnosti biciklista i ostalih sudionika u prometu kroz izgradnju biciklističkih staza na području Općine, kao dijela mreže biciklističke infrastrukture Urbane aglomeracije Osijek. Projekt sadrži tri grupe aktivnosti. Prva se odnosi na aktivnosti izgradnje biciklističke infrastrukture, što uključuje: - pripremu i provedbu javne nabave sukladno važećem Zakonu o javnoj nabavi putem koje će biti odabran i ugovoren izvođač radova - angažiranje stručnog nadzora. -uvođenje izvođača u radove - provedbu radova izgradnje biciklističke infrastrukture - ishodenje uporabne dozvole. Druga aktivnost se odnosi na upravljanje projektom i administraciju, koja podrazumijeva operativno funkcioniranje tima za provedbu projekta u cilju provedbe svih projektnih aktivnosti, kako bi se postigli rezultati projekta i ciljevi. Treća aktivnost je promocija i vidljivost u svrhu kontinuiranog informiranja javnosti o provedbi projekta.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu - projekt ima izrađenu svu potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju (glavni projekt i troškovnik radova) i pravomoćni akt za građenje, dok je studija izvodljivosti pri samom kraju izrade
Planirano trajanje projekta	36 mjeseci (2023.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.274.223,52 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, Državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 31: Izgradnja i rekonstrukcija biciklističke infrastrukture Vladislavci

Nositelj	Općina Vladislavci
Kratki opis projekta	Izgradnjom i rekonstrukcijom biciklističke infrastrukture u Općini Vladislavci omogućiti će se bolja komunikacija pješaka i biciklista kroz naselja Vladislavci, Dopsin i Hrastin. Ujedno ove staze biti će poveznice s pješačko biciklističkom stazom na relaciji prema Čepinu i Ernestinovu.
Spremnost projekta	Projekt je u visokoj fazi spremnosti za provedbu. Projektna dokumentacija je izrađena. Za isto nije potrebna građevinska dozvola.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	887.117,92 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, Lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 32: Izgradnja biciklističke staze u naselju Vuka

Nositelj	Općina Vuka
Kratki opis projekta	Izgradnja biciklističko-pješačkih staza, biciklističke staze i pješačko-biciklističkog mosta preko rijeke Vuke u naselju Vuka - Izgradnja biciklističko-pješačkih staza i pješačko-biciklističkog mosta preko rijeke Vuke u naselju Vuka, od granice s gradom Đakovom do granice s Općinom Čepin, u ukupnoj duljini od 2,77 km. Staza je predviđena za pješačko-biciklistički promet unutar naselja, te biciklistički promet izvan naselja. Kao aktivnosti na projektu, predviđena je priprema postupka javne nabave i provedba istoga, sklapanje ugovora s najpovoljnijim ponuditeljem, sklapanje ugovora o nadzoru radova, provedba radova na predviđenoj trasi te ishodenje uporabne dozvole. Projekt je od velike važnosti za sve stanovnike općine Vuka, kao i za stanovnike cijele županije, posjetitelje i turiste, jer se istim povećava sigurnost u prometu svih sudionika i rasterećuje državna cesta od biciklista.
Spremnost projekta	Proračun projekta je detaljno razrađen i jasno opisan te sadrži sve troškove neophodne za uspješnu provedbu planiranih aktivnosti (npr. postoji glavni projekt s troškovnikom).
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2023.-2024.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	687.065,81 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, Lokalni proračun

Posebni cilj 3.3 (PC 3.3): Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora**Projekt od strateškog značaja 33: Rekonstrukcija Tržnice**

Nositelj	Tržnice Osijek
Kratki opis projekta	Cilj: Uređenje i dogradnja Glavne tržnice nalazi se na Trgu Ljudevita Gaja u Osijeku kako bi se omogućilo isplativo poslovanje i smanjenje operativnih troškova održavanja te uredio okolni javni prostor. Aktivnosti: - sveobuhvatna rekonstrukcija postojeće zgrade tržnice s racionalizacijom prostora uz primjenu mjera energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije - uređenje javnih i zelenih površina u obuhvatu (rekonstrukcija Tržnica, uređenje otvorenog dijela Tržnica, uređenje parka, rekonstrukcija Gajeve ulice
Spremnost projekta	Projekt je djelomično spreman za provedbu, imovinsko-pravni odnosi su riješeni, nije započela izrada projektno-tehničke dokumentacije.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2025.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	5.308.914,00 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, državni proračun, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 34: Uređenje središta grada Osijeka

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Uređenje i zatvaranje Županijske ulice od Ulice Hrvatske Republike do Trga pape I. Pavla II. u pješačku zonu, uređenje Trga pape Ivana Pavla II. te Trga A. Starčevića - uređenje javnih površina i hortikulture, pješačke i biciklističke površine, postavljanje dječjih igrališta. Kroz HORIZON projektну prijavu proširen je obuhvat projektne dokumentacije na Trg A. Starčevića
Spremnost projekta	Projekt je u fazi pripreme, izrada projektno-tehničke dokumentacije je prijavljena kao projektна aktivnost na natječaj u okviru programa HORIZON te su poduzete aktivnosti na pripremi iste Imovinsko-pravni odnosi su riješeni u cijelosti.
Planirano trajanje projekta	24 mjeseca (2024.-2026.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.500.000 EUR
Planirani izvori financiranja	ITU, lokalni proračun

Projekt od strateškog značaja 35: Otvorena garaža Hornwerk

Nositelj	Grad Osijek
Kratki opis projekta	Otvorena garaža Hornwerk se planira kao otvorena, montažno -demontažna parkirališna građevina s jednom prizemnom i jednom nadzemnom etažom (katom). Na istoj parceli se predviđa ukupno 344 parkirnih mjesta, a od čega je 153 smješteno na terenu, te 191 na katu otvorene garaže. Od ukupnog broja parkirnih mjesta, 17 je predviđeno za osobe smanjene pokretljivosti (invalida). Planira se i 2 parkirnih mjesta za punjenja elektro-automobila. Dio parkirnih mjesta na katu planira se natkriti sa nadstrešnicama. Cilj ovog projekta je doprinos snažnom razvoju turizma Osijeka i regije kroz izmještanje prometa i prometa u mirovanju iz vrijednog kulturno-povijesne cjeline barokne Tvrđe. Nakon obnove cijele Tvrđe većine prometa u mirovanju bit će izmještena iz područja uže Tvrđe.
Spremnost projekta	Projekt je u potpunosti spreman za provedbu.
Planirano trajanje projekta	12 mjeseca (2027.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.981.684,00 EUR
Planirani izvori financiranja	Pomoć Europske unije, državni proračun, lokalni proračun

11. Indikativni financijski plan

PRIORITET 1		Zdrav, kulturno bogat i društveno aktivan životni stil svih generacija						
POSEBNI CILJEVI	POKAZATELJI ISHODA	FINANCIJSKI PLAN 2022.	FINANCIJSKI PLAN 2023.	FINANCIJSKI PLAN 2024.	FINANCIJSKI PLAN 2025.	FINANCIJSKI PLAN 2026.	FINANCIJSKI PLAN 2027.	UKUPNA ALOKACIJA ZA PROVEDBU POSEBNOG CILJA
Posebni cilj 1.1: Osiguravanje kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve stanovnike područja	Pokazatelj ishoda 1.1.	€0,00	€0,00	€480.000,00	€1.290.000,00	€1.385.000,00	€0,00	€3.155.000,00
Posebni cilj 1.2: Stvaranje poticajnog okruženja za kvalitetan društveni život građana	Pokazatelj ishoda 1.2.	€0,00	€176.530,01	€3.744.587,24	€4.897.816,94	€5.555.940,52	€2.241.185,03	€16.616.059,74
Posebni cilj 1.3: Razvoj kulturnih, društvenih, rekreativnih i turističkih sadržaja i infrastrukture koji podržavaju zdrav, ugodan i kulturno bogat životni stil stanovnika i doživljaj posjetitelja	Pokazatelj ishoda 1.3.	€0,00	€4.946.206,98	€23.090.027,72	€46.210.178,50	€47.634.902,02	€33.376.729,99	€155.258.045,21
INDIKATIVNA ALOKACIJA ZA PROVEDBU SRUA-a PO GODINAMA		€0,00	€5.122.736,99	€27.314.614,96	€52.397.995,44	€54.575.842,54	€35.617.915,02	€175.029.104,95
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	DRŽAVNI PRORAČUN	€0,00	€1.601.334,16	€6.829.388,33	€9.235.234,40	€15.646.469,17	€11.775.612,39	€45.088.038,45
	FONDOVI EU / ZAJMOVI/ POMOĆI/ OSTALO	€0,00	€3.521.402,83	€20.485.226,63	€43.162.761,04	€38.929.373,37	€23.842.302,63	€129.941.066,50

PRIORITET 2		Dinamično, inovativno i održivo gospodarstvo							
POSEBNI CILJEVI		POKAZATELJI ISHODA	FINANCIJSKI PLAN 2022.	FINANCIJSKI PLAN 2023.	FINANCIJSKI PLAN 2024.	FINANCIJSKI PLAN 2025.	FINANCIJSKI PLAN 2026.	FINANCIJSKI PLAN 2027.	UKUPNA ALOKACIJA ZA PROVEDBU POSEBNOG CILJA
Posebni cilj 2.1: Razvoj ekosustava za zelenu i digitalnu transformaciju gospodarstva i poljoprivrede									
		Pokazatelj ishoda 2.1.	€0,00	€258.758,99	€13.378.273,82	€15.856.347,98	€22.089.105,17	€8.624.682,50	€60.207.168,46
INDIKATIVNA ALOKACIJA ZA PROVEDBU SRUA-a PO GODINAMA			€0,00	€258.758,99	€13.378.273,82	€15.856.347,98	€22.089.105,17	€8.624.682,50	€60.207.168,46
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	DRŽAVNI PRORAČUN		€0,00	€50.095,05	€2.079.398,72	€2.461.110,09	€3.313.365,79	€1.303.702,38	€9.207.672,03
	FONDOVI EU / ZAJMOVI/ POMOĆI/ OSTALO		€0,00	€208.663,94	€11.298.875,10	€13.395.237,89	€18.775.739,38	€7.320.980,12	€50.999.496,43

PRIORITET 3		Povezan, očuvan i zelen životni prostor							
POSEBNI CILJEVI		POKAZATELJI ISHODA	FINANCIJSKI PLAN 2022.	FINANCIJSKI PLAN 2023.	FINANCIJSKI PLAN 2024.	FINANCIJSKI PLAN 2025.	FINANCIJSKI PLAN 2026.	FINANCIJSKI PLAN 2027.	UKUPNA ALOKACIJA ZA PROVEDBU POSEBNOG CILJA
Posebni cilj 3.1: Unapređenje prometne i informacijske povezanosti i podrška održivim oblicima prometa		Pokazatelj ishoda 3.1.	€0,00	€5.588.734,52	€12.783.763,63	€77.994.536,46	€6.954.458,30	€4.545.180,36	€107.866.673,27
Posebni cilj 3.2: Poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije		Pokazatelj ishoda 3.2.	€0,00	€14.612.283,66	€9.619.904,80	€6.464.803,68	€3.717.466,05	€19.903.088,59	€54.317.546,78
Posebni cilj 3.3: Otpornost, sigurnost i održivost urbanog prostora		Pokazatelj ishoda 3.3.	€0,00	€570.850,67	€10.300.760,98	€6.646.264,69	€1.676.759,22	€4.014.866,91	€23.209.502,47
Posebni cilj 3.4: Zeleni i čisti komunalni sustavi i infrastruktura		Pokazatelj ishoda 3.4.	€0,00	€1.878.092,65	€2.020.827,82	€2.322.958,14	€2.157.043,62	€407.043,62	€8.785.965,85
INDIKATIVNA ALOKACIJA ZA PROVEDBU SRUA-a PO GODINAMA			€0,00	€22.649.961,50	€34.725.257,23	€93.428.562,97	€14.505.727,19	€28.870.179,48	€194.179.688,37
PLANIRANI IZVORI FINANCIRANJA	DRŽAVNI PRORAČUN		€0,00	€6.957.263,13	€9.679.405,66	€6.017.889,43	€2.839.682,58	€9.728.432,68	€35.222.673,48
	FONDOVI EU / ZAJMOVI/ POMOĆI/ OSTALO		€0,00	€15.692.698,38	€25.045.851,57	€87.410.673,53	€11.666.044,61	€19.141.746,80	€158.957.014,89

12. Okvir za praćenje i vrednovanje

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine predstavlja okvir za planiranje razvoja Urbane aglomeracije Osijek do kraja 2027. godine. Ovaj akt strateškog planiranja usklađen je s hijerarhijski nadležnim aktima na lokalnoj, županijskoj, nacionalnoj i EU razini te pridonosi ispunjenju vizija i ciljeva opisanih u tim dokumentima.

Praćenje, vrednovanje i izvještavanje o provedbi SRUA-a važan je dio u procesu strateškog planiranja. Praćenje provedbe SRUA-a obuhvatit će proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima će se sustavno pratiti uspješnost provedbe ciljeva i mjera navedenih unutar dokumenta. Kontinuirano će se izvještavati o provedbi radi pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim dionicima u razvoju urbane aglomeracije.

Izvještavanje o provedbi SRUA Osijek

Sukladno Smjernicama, za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine i izvještavanje o istoj odgovoran je Grad Osijek kao nositelj izrade dokumenta i grad središte urbane aglomeracije. Grad će, jednom godišnje, nakon dobivanja pozitivnog mišljenja Koordinacijskog vijeća, izvješće o provedbi SRUA-a podnositi Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU, najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu, kako je propisano člankom 49. stavkom 4. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18). Izvješće će biti izrađeno temeljem uputa Ministarstva. Grad je uspostavio i poseban odsjek - Odsjek za provedbu ITU mehanizma (ITU PT), koji je ustrojstvena jedinica upravnog odjela koja obavlja zadane i delegirane funkcije, zadaće i aktivnosti sukladno važećim propisima, a koji se odnose na institucionalni okvir za korištenje ESI fondova.

Dodatno, Grad Osijek na svojim će internetskim stranicama, sukladno odredbama propisa koji uređuje pravo na pristup informacijama, objavljivati podatke i godišnja izvješća o provedbi SRUA-a.

Postupak i metodologija vrednovanja

Prema članku 48. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, planski dokumenti politike regionalnoga razvoja moraju proći postupak vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe te nakon provedbe.

Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) - provodi se tijekom izrade planskog dokumenta; osigurava relevantnost i koherentnost dokumenta, a zaključci se integriraju u dokument tijekom izrade; usmjereno je na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pružanje prosudbe o razvojnim pitanjima, strategiji i ciljevima te koherentnosti u odnosu na nadređene politike; pruža potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, osiguravanjem jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva.

Vrednovanje tijekom provedbe - provodi se tijekom provedbe planskog dokumenta; nositelji provedbe dokumenta mogu samostalno odlučivati što će se vrednovati i kada; upravljački alat kojim se pomaže izvedba dokumenata; pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi dokumenta.

Vrednovanje nakon provedbe - provodi se po završetku provedbe planskog dokumenta; sažeto ponavljanje i ocjenjivanje cjelokupnog učinka planskog dokumenta odnosno djelotvornost i učinkovitost istog.

Detaljan postupak i metodologija vrednovanja politike regionalnoga razvoja uređen je Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/2015) u skladu s kojim se provodi i postupak vrednovanja SRUA-a.

Postupak vrednovanja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine pokrenuo je gradonačelnik Grada Osijeka definiranjem plana vrednovanja i donošenjem Odluke o početku postupka vrednovanja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine od 15. srpnja 2022. Nadalje, donošenjem Odluke o osnivanju i imenovanju članova Upravljačke skupine za provedbu vrednovanja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027. godine od 29. srpnja 2022., uspostavljena je Upravljačka skupina koja se sastoji od tri člana, predstavnika institucija u istim ili srodnim područjima koja su predmet vrednovanja. Istom odlukom definirane su i zadaće Upravljačke skupine. Svrha Upravljačke skupine je analiza svih aspekata vrednovanja, od pripreme vrednovanja do završnog izvještaja o provedenom vrednovanju.

Grad Osijek će, sukladno propisanoj obavezi, na svojim internetskim stranicama objaviti završni izvještaj o provedenom vrednovanju.

Sažetak postupka savjetovanja s javnošću SRUA Osijek

Prilikom donošenja općih akata te strateških i drugih planskih dokumenata, provedba savjetovanja s javnošću vrši se u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama (NN 25/13 i 85/15) i podredno Kodeksom o savjetovanju sa zainteresiranom javnošću. Informiranje, savjetovanje i sudjelovanje javnosti dio su redovnog procesa izrade i usvajanja propisa, općih akata i strateških dokumenata kojima se utječe na interese, prava i obveze fizičkih i pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, kako na nacionalnoj, tako i na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave. Javno savjetovanje o Nacrtu Strategije provedeno je u trajanju od 30 dana, od 08. prosinca 2023. do 08. siječnja 2024. U navedenom razdoblju zaprimljen je jedan prijedlog za nadopunu teksta u poglavlju „5.3.4. Urbani prijevoz“ koji je i prihvaćen te ugrađen u Konačni nacrt Strategije razvoja Urbane aglomeracije Osijek do 2027.

13. Prilozi

Prilozi strukturi SRUA-a su:

- *Analiza stanja područja UA Osijek*
- *Sažetak rezultata prethodnog vrednovanja*
- *Sažetak provedenog postupka savjetovanja s javnošću*
- *Odluka o osnivanju partnerskog vijeća i imenovanim članovima te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku*
- *Odluka o osnivanju Koordinacijskog vijeća*
- *Izvješće o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (ako je primjenjivo)*

KLASA: 900-03/21-01/2

URBROJ: 2158-1-01-24-57

Osijek, 27. veljače 2024.

PREDSJEDNIK
GRADSKOGA VIJEĆA
prof. dr. sc. Tihomir Florijančić, v. r.

Financira
Europska unija